

ELŐFIZETÉS

HELYEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 l.

KIRDEZÉSEK:

4-hasábos postai sor egyszer 20 Hl,
minden követheténél 16 Hl.

Helyi postai sor 40 Hl.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyetért
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, november 30.

Mai számunk főbb közleményei:

- A képviselőház ülése.
- A budapesti drágasági ankét.
- A vitás részvények.
- A győztesek.
- Betrány a vendéglőben.
- Aradiak mozgalmi a halottágyat t.
- Kilbik Eszterházy grófot.
- Egy rossz ember áldozata.
- Színházi pletykák.

Hamvasztó

a vesztőhelyen.

Arad, november 29

Uj gondolat, a melynek az eredetisége annyira elfogja az embert, hogy hirtelenében nem jutnak eszébe az érvek, a melyeket mellette és ellene föl lehet hozni. Arról van szó, — s ma talán inkább ötlet, mint formába gyurt, utnak indított terv — hogy az első magyar krematóriumot az aradi vesztőhelyen, a vértanuk mauzoleuma közelében állítsák föl.

Az első aggodalom, a mely a gondolkodás fonálára jut, vajjon nem érinti-e azt a kegyeletet, a melylyel a vértanuk iránt tartozunk? Vajjon helyes-e, hogy azt a földet, a mely a magyar történelemnek a mohácsi csatátér mellett egyik legjelentősebb emléke s a melynek minden röge, minden odaépített téglája arról a sötét eseményről, nemzetmegváltó vértanúságról beszél, — hogy ezt a helyet a magánosok kegyeletének, gyá-

szának is átadjuk, hogy abból — ha mindjárt új formában is, — temetőt csináljunk?

Nincs ebben semmi, a mi a nemzeti kegyeletet megrövidítené. A hitjamborainak, a vallás szerelmeseinek sokszor az a legnagyobb vágyuk, hogy a Szentföldön temetlessenek el. Esztendőnként százan mennek Jeruzsálembe, keresztények és zsidók, hogy ott porladjanak el, a hol az Üdvözítő sirja van, hogy ott temessék el őket, a hol Salamon temploma állott; a mohamedánok százai temetkeznek el Mekkában, a próféta földjén. S a magánosoknak, az ismeretlen embereknek ez a vágya nem jelenti-e a halálban való toladását, a legszentebb emlékek megbántását? Vajjon megsértése, vagy megbecsülése lenne-e az aradi vértanuk kultuszának az, ha magyar emberek utolsó akaratukban az aradi vértanuk mezejét jelölnék ki porrá égetett holttestük pihenőhelyéül?

Magának a helynek kérdéséről tekintve, Aradváros föntartás nélkül járulhat hozzá az indítványhoz, amelyet a városhoz több törvényhatósági tag aláírásával legközelebb benyújtanak. Magyarországon halotthamvasztó egyesület alakult s ez az egyesület esztendőnk óta nem tudja a belügyminisztérium jóváhagyását megszerezni. Nemcsak az egyesületi szabadságot tünteti föl ez különös színben, de kiváncsivá is teheti a külföldet amaz

okok iránt, amelyek Magyarországon a halotthamvasztás szabadságának elismerését késleltetik. A halotthamvasztás ma nem jelenti egyes emberek különködését; ma az emberiség higiénájának problémája, amely a temetkezések és a temetők mindenféle veszedelmét akarja kiküszöbölni. El-lene nem szólhat semmi, legkevésbé a vallási érdek; a mi tehát a jóváhagyást késlelteti, nem lehet egyéb, mint csökönyös, belső tartalom nélkül való konzervativizmus, amely minden újban gyanusát talál se ezért irtózik is tőle.

Aradvárosának, a polgárai által képviselt haladottabb telfogásnak becsületére válik, ha a törvényhatóság ebben a kérdésben a halotthamvasztás joga és szabadsága mellett állást foglal. S ha ehhez kapcsolja, komoly tervként, a gondolatot, amely egyszerű ötletként melléje került, hogy a hamvasztás első csarnoka Aradon legyen, azon a szent területen, ahol öt vértanu földi maradványai egygyé porladtak a földdel, ahol a krematórium esetleg a nemzet kiváló emberei hamvait magukban foglaló urnák elhelyezője, egybegyűjtője lehet; — akkor nemcsak az egyszerű határozatra, véleménynyilvánításra van oka, hanem arra is, hogy ennek a véleménynek nyomtatékot adjon s annak a maga eszközeivel érvényt is szerezzen.

A terv kivitele bizonynyal nem talál óriás nehézségeket maga előtt. Az Országos Halotthamvasztó Egyesület

Egy esős délután története.

Írta: Szecsó Vilmos.

As agglegények klubja huszonöt éves fennállását ünnepelte. Természetesen nagy lakoma volt, amelyen szárnyaló és szeretetreméltóan tálaló tőzstokban ünnepelték az alapítókat. Eleinte kissé feszés volt a kedv, mert a frakk, a kemény ingplasztikon, a fényesen terített asztal merevvé tette az embereket. Később azonban fölmelegedtek. A jó bor, a szivarfüst, a késő éjjeli óra megnyitotta az erevönásokat. Most valaki azt indítványozta, mondja el mindenki sorban az okát, hogy miért nem házasodott meg? Tetszett az ötlet. És rögtön megvalósították.

Furesa, különös, egymással ellentétes történetek hangzottak el. Kieült, hogy a klub tagjainak egyikét sem tartotta vissza valami komoly ok a nősüléstől. A minthogy az emberek nem komoly és megfontolt okokból házasodnak meg, azonképen nem komolyak azok az okok sem, a melyek miatt tartózkodnak tőle.

A klub tagjai valamennyien pompásan mulattak, mindenesetre annak az egy személynek a kivételével, a ki éppen elbeszélte a maga történetét.

Kovács Ferenc azért nem nősült meg, mert féltette a kényelmét; viszont Molnár Gábor félt, hogy elkényelmesedik a házasságban. Fekete István félt, hogy megtalálja csalni a felesége; Istók János nem akart lemondani kacér és változó kedvteléseiről. Balog Péternek nem kellett a házasság, mert nem érdeklik az asszonyok, ellenben Gomtos Lajost nagyon is érdeklik. A hetediket, nyolcadikat, tizediket apró, gyermekesen nevetséges rögeszmék bántják: az egyik minden éjjel két órakor fölébred és olyankor vacsorál, még pedig bőségesen és nem tud róla leszokni; a másik nem tud addig aludni, amíg tizenháromszor körül nem járja az asztalt, pontosan tizenháromszor; a harmadik mindig ervosi könyveket buj és egészségtől duzzadó testével már minden hatásos betegséget végigcsenvedett. Kieült, hogy a társaság legtöbbjének élete fájat tőz gondolatiérgek régják. A bor közlékenynyé tette valamennyit és folytak a furesa, félszeg, naiv és öreges, merev és szenvedő vallomások — titkos, pompás gyönyörűségére a hallgatóknak...

Végül Mehay Miklós mondta el a maga történetét:

... Hossz esztendővel ezelőtt történt. Elkerültem basulról, családi fészekünkből, hogy megkezdjem pályafutásomat. Nehéz volt a bucsu,

mert különösen meleg, gyöngéd, finom szeretet tartotta össze a mi családunkat. Anyám volt ily érzékeny szívű, ilyen szubtilis lelkű, az ő hitára, nevelése formált bennünket ilyenekké. Én különösen Olgát szerettem, a kis hugomat, a kinek csodás aranyhaja és ritka kék, tiszta szeme volt: de még tisztább és ragyogóbb volt a lelke: a jó-ságnak, áldozatkészségnek és önfeláldozásnak könnyekig magható készsége volt meg benne. Sirva bucsuztunk egymástól, — de már egy hónap múlva nem gondoltam az otthonra, mert egy hónap múlva már halálosan szerelmes voltam — Annába. Ez egy különös dolog! Láthatez ezer nőt, szépeket, jókat is és semmi különös hatással nincsenek rád. De aztán találkozol egy valakivel és egy mozdulata fölforralja véredet. Lihegve és reszkette figyeled a mozgását, agyad elkábul, önuralmad tovaszáll pítóreszk bájától. Különösnek, ujnak, idegennek találod minden vonását, alakjának meglepő rajza, mozdulatának merész, teljes és ifju érzékisége oly bódító, zavaró, nyugtalanító hatással van rád, mint a mostan divatos, kábitó és diszharmonikus illatu parfüm. Én Istenem, micsoda csodálatos, egyéni varázst találtam én mindabban, a mit Anna mondott vagy cselekedett! Mily mélységet és titokzatoságot találtam a szavaiban, mily részegítő és titokza-

bizonyára készséges támogatója lenne, nemcsak annak viszonzásául, hogy Arad a hamvasztás propagandájának segítségére siet, de azért is, mert ez a város a fönt elmondottaknál fogva legalkalmasabb lenne arra, hogy Magyarország első krematóriumát itt állítsák föl. S a vértanu-mauzóleum, a multnak szent emléke mellett szinte méltó lenne a másik, diszes épület, a mely a jövő temetkezésmódjának, kegyelethez méltó formájának komoly, jelentőséggel teli hirdetője.

Főispáni kinevezés. Budapestről jelentik: A király a kormány előterjesztésére Kürthy Istvánt, az udvardi kerület munkapárti országgyűlési képviselőjét Komárom vármegye főispánjává kinevezte.

Interpelláció a felfüggesztett tanító-egyesület miatt. Pető Sándor dr. országgyűlési képviselő a képviselőház holnapi ülésén interpellációt fog benyújtani a Magyarországi Tanítók Szabad Egyesületének felfüggesztése dolgában a kultuszminiszterhez. Az interpellációt Pető ma jegyezte be.

Harc a mandátumért. Ujabbán két mandátum vár betöltésre: a szolnai és az esztergomi. Az előbbire a munkapárt Hencz Károlyt, az utóbbira Széchenyi Emil grófot jelöli. A Kosuth-párt Zsolnán Ságó Manót, Esztergomban Gyapay Pál volt főispánt fogja jelölni.

A pénzügyi bizottság ülése. Budapestről jelentik: A képviselőház pénzügyi albizottsága ma tárgyalta a szerb kereskedelmi szerződésről szóló törvényjavaslatot. A vita folyamán Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter hosszú beszédet mondott, amely után a bizottság a javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta.

A képviselőház ülése.

(Jelölés az állami számszék elnökségére. Az indemnitás vitája.)

Távirati tudósítás.

Budapest, november 29.

A képviselőház folyosóján ma délelőtti főleg a horvátok dolgával és az Erődy-üggyel foglalkoztak a képviselők. A horvátokról az volt a vélemény, hogy nem akarnak a nyelvkérdéssel pártközi konferenciát provokálni. Erre vall, hogy ma reggeli konferenciájukon elhatározták, hogy álláspontjukat a képviselőház mai ülésén Popovics Dusan fejti ki, még pedig magyar nyelven. Elérni vélik a határozatukkal azt, hogy a döntést függőben hagyják és a bánra hárítják, hogy a vele való egyezkedésük alkalmával ezt a kedvezést is a békeség pontjai közé iktassák.

A horvát ügynél erősebb az Erődy-ügy. Azt pertraktálják a annak a hatását vegyelemzik. Gál Sándor, a marostordai koalíciós veterándandár vezére, kijelentette, hogy a döntéssel meg van elégedve. Az, hogy Erődy fölfelé megy, mint borban a gyöngy, őket nem irritálja. Megbékült Haller főispánságával is, akit erős pártembernek jellemes ugyan, de egyuttal törvénytisztelőnek.

A munkapárti folyosón is megelégedést keltett a döntés és mosolyognak azon a baloldalról hozott üzeneten, hogy az Erődy-ügy reprise bántja a munkapártot.

Az állami számszék elnöki állására ejtette meg a mai ülés elején a jelölést a képviselőház és így a honatyák meglehetősen számban gyűltek össze. Azután folytatták az indemnitás vitáját.

Berzeviczy Albert elnök negyed 11 órakor megnyitja az ülést.

Hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Kenedi Géza, a pénzügyi bizottság előadója, az új monopólium javaslatokról terjeszti be a bizottság jelentését.

Elnök: Napirend szerint következik az állami számvéveszék elnöki állásának betöltése végett az 1870: XVIII. t.-c. 6 § a értelmében a jelölés. A képviselőház három jelöltet ajánl. Ha az első helyen jelöltnek nem volna meg az abszo-

lut többsége, akkor újra szavaz a Ház és az ekkor legtöbb szavazatot kapott jelölt fog a király elé terjesztetni kinevezés végett.

Szász Károly jegyző olvassa a névsort.

Az erősen berregő folyosói csengők lassan becsábítják a honatyákat a terembe, ahol egyhanguan folyik a szavazás. A horvátok nem szavaznak, inkább kimennek a teremből.

A névszerinti szavazás befejeztével a Ház előtt megszámlálják a szavazatokat.

Elnök jelenti, hogy beadtak összesen 174 szavazatot, ebből kapott Thuróczy Vilmos 125 szavazatot, Bujanovich Sándor 58 szavazatot, Macsvánszky József 58 szavazatot, Tóth János 44 szavazatot, Dárday Sándor és Nyegre László 1—1 szavazatot és üres volt 1 szavazólap. Így abszolút többséget csak Thuróczy kapott, tehát a többi három jelölt között új választást kell elrendelni.

Elnök: Elrendeli tehát az új szavazást a második és harmadik helyre jelöltek számára. Előbb azonban az ülést tíz percre felfüggeszti.

A második névszerinti szavazás eredményeként a Ház az állami számvéveszék elnöki állására második helyen 108 szavazattal Bujanovich Gyulát, harmadik helyen 105 szavazattal Macsvánszky Sándor miniszteri tanácsost jelölte. Tóth Jánosra 55 szavazatot esett.

A szavazás befejeztével a Ház áttért az indemnitási javaslat általános vitájának folytatására.

Molnár János néppárti képviselő pártja nevében kijelenti, hogy nem szavazza meg a javaslatot. Hosszasan indokolja pártja bizalmatlanságát a kormányval szemben, mely nem teljesítette ígéreteit sem a készfizesítés, sem a választójogi reform, sem a katolikus autonómia ügyében. A munkapártiak ellentmondásai és zajos közbeszólásai között hevesen támadja a kormányt a választási visszaélések miatt. Elitéli a delegáció működését, amely minden katonai követelést megszavazott, sőt a létszámmelést is felajánlotta minden ellenszolgáltatás és vívmány nélkül. Beszédét folytonos zaj közben két órakor fejezi be.

A holnapi ülés napirendjének megállapításával az ülés véget ért.

tos perspektívák tárultak föl egy egy mondása mögött! Ma már tudom, már régen tudom, ugyanazoknak az okoknak hideg és józan mérlegeléséből, a melyek akkor reszketően rajongóvá tettek iránta, — ugyazerekből az emlékekből tudom, hogy Anna hideg, üreslelkű, számító és meglehetősen korlátolt kis nőcske volt! De a szerelem a legnagyobb költő: királynévá avatja a mosogató lányt is. Most már tudom, hogy az én tragédiám sem származott másból, mint az élet minden tragédiája: abból a fájó és iszonyu összeütközésből, mely a lelkes és a lélek nélküli emberi állatok összetalálkozásából, kapcsolatából és viszonylatából ered. Mily lelkes, rajongó, pompás, minden finom színnyalatot megérző, minden halk légbeli rezgést megértő ifjú ember voltam is én! Anna ellenben igen értelmetlen kis lány volt, aki sohse tudott, sohse akart tovább látni a falnál, amely éppen előtte emelkedett: kissé gonosz, egy kevéssé kegyetlen is volt e mellett. Vannak emberi lények, a kiknek legfőbb szórakozásuk egy szárnyatépott légy vergődésében gyönyörködni. De akkor engem még jobban tüzelt Anna hidegsége, valami szent, titokzatos és szűzi érzékletlenséget láttam benne.

Sokáig semmit se tudtam vele elérni. Végre, végre aztán találkat kaptam tőle, a következő

nap délutánjára a városszéli ligetbe. Reszkettem a mámortól, szinte szenvedtem a boldogságtól. Tehát holnap, holnap! Mindent ettől a találkozástól vártam. Elhatároztam, hogy kiöntöm előtte a lelkemet; biztosra vettem, hogy rajongó, lelkes tüzemmél megindítom, meglágyítom őt; meghódítom, örökre magamévá teszem ezen a délutánon. Ez a délután meghozza szomjuhozott boldogságomat.

...Végre elkészültem gondos és választékos öltözkémmel. vettem kalapomat és felöltömet s épen el akartam hagyni a szobámat, a mikor táviratot hoztak.

Iszonyu hír volt benne: Olga, a kis hugom megfázott, halálosan beteg lett, most utolsó óráit éli. Menjek azonnal, mert Olga látni akar még egyszer, el akar bucsuzni tőlem.

A szívem fájdalmasan összeszorult. Mit tegyek, mit tegyek? Egy pillanatig haboztam, de csak egy pillanatig. A boldogság sóvár és iszonyu láza önzővé, vakká, kegyetlenné tett bennünket. Megalkudtam magammal: elmegyek a találkozásra, hiszen minden boldogságom ettől függ; nem lesz késő, ha csak a reggeli vonattal utazom haza.

— Gyönyörű őszi délután volt. A várakozás lázától reszketve jártam a liget útjait. A levegő

csodásan enyhe volt, simogató meleg szellő fújt dél felől. Lágyan oszló, sejtelmesen gomolygó, opálos fényben játszó felhők borították az eget. Néha, ritkán lehullt belőlük egy-egy langyos csepp. A fák hervadásuk százféle színét ragyogtatták. Halk, intímus, meleg és pompázó bánat reszketett a levegőben. Minden percben az órára néztem. Csodálatos, hogy még nem jön! De hiszen még mindig jöhet. Tulságosan türelmetlen vagyok! Jártam tovább föl-alá, az arcom égett, a lábam reszketett, kezemet, melyet a felöltöm zsebében tartottam, ökölbe szorítottam a sóvár, szomjas, tehetetlen és türelmetlen várakozástól...

Végtelen hosszúnak tetszett minden perc. És mégis — csodálatos! — úgy repült az idő. Minden recsenésre, melyet a hátam mögött hallottam, elállt lélekzetem a boldog ijedségtől és lázasan siettem a hang irányában. De mindannyiszor csalódtam! Szerongva vettem észre, hogy mind sötétebb lesz. A tárgyak összeolvadtak az árnyakkal, puhán és sejtelemszerűen. Most egyszerre nagyon szomorú lettem.

— Nem jön már, nem jön, már bizonyos, hogy nem jön! mondogattam magamban.

De azért még várok egy félóráig! Valami nagy akadály gátolhatta, — vigasztaltam magamat. És még vártam egy félóráig. És még

A vitás részvények.

— Az aradhegyaljai vasut pöre. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november. 29.

Öt évvel ezelőtt, amikor az Aradhegyaljai Motorosvasut részvénytársaság megalakult, Avarffy Géza szőlőbirtokos az egyik részvény-aláírási iven harminc darab részvényt jegyzett. Avarffy, akit a részvénytársaság egyik igazgatójának is megválasztott, csak tíz részvény vételárát fizette meg, a többi husz részvény vételárával azonban, dacára annak, hogy a megalakulástól már több mint öt év telt el, adós maradt. A társaság több ízben felszólította a fizetésre, az igazgató azonban erre nem reagált, sőt a támadt differenciák következtében le is mondott igazgatói állásáról.

A részvénytársaság ügyésze most pert indított a volt igazgató ellen a hátralékos husz darab részvény vételára erejéig és ennek fejében 2100 koronát követelt tőle, azonkívül ez összegnek 5 évi 5% os kamatait. A per folyamán Avarffy azzal védekezett, hogy noha igaz az, miszerint 5 három aláírási iven 10—10 darab részvényt jegyzett, mégis a valóságban csak tíz részvény vételárával tartozik, mert a társaság alapítóival annak idején abban állapodott meg, hogy csak tíz részvényt köteles átvenni, a többi husz részvény jegyzése azonban csak szinleges és ezeket ő nem tartozik megfizetni. Azért jegyzett harminc részvényt, hogy a többi szőlőbirtokosok is kedvet kapjanak a részvények vásárlására. Ezt az alapítók jól tudták és ez apon történt a részvényjegyzés.

A részvénytársaság tagadta, hogy bármiféle megállapodás történt volna az alapítók és Avarffy között és hogy a jegyzés szinleges lett volna. A részvényeseknek nem volt buzdításra szükségük, jegyeztek amugy is elég részvényt.

A törvényszék ma délután hozta meg ítéletét. Heller Mór dr. törvényszéki bíró előadása után Avarffy Géza szőlőbirtokost elmarasztalta a husz részvény vételárában, 2100 koronában és ennek 5% os kamataiban, valamint a perköltségekben is. A törvényszék ítéletének indokolása az, hogy a részvénytársaság alakuló közgyűlésén — amelyen a részvényjegyzéseket felolvasták — Avarffy Géza is jelen volt

és nem jelentett be tiltakozást, továbbá az ugyanakkor megállapított alapszabályok szerint harminc részvény bírása szükséges ahhoz, hogy valaki igazgató lehessen, már pedig Avarffy igazgatónak megválasztották, ő a választást elfogadta és három évig igazgatója volt a társaságnak, ami szintén amellett bizonyít, hogy ő magát a harminc részvény tulajdonosának tekintette. De még ha történt is volna valamilyen megállapodás az alapítók és Avarffy között, ez a részvénytársaságot nem kötelezheti, mert nincs bizonyíték arra, hogy az alapítók ezt a megállapodást a részvénytársasággal szemben érvényesítették volna.

A budapesti drágasági ankét.

— Folyik a tanácskozás. —

Távirati tudósítás.

Arad, november 29.

Az újjvárosházán ma délelőtt folytatták a drágasági ankétet.

Bárczy István dr. polgármester azzal nyitotta meg a mai tanácskozást, hogy kíváncsok már ma a végére jutni. Az első szónok

Eulenburg Salamon dr.: Álláspontja egészen külörálló, sem nem agrárius, sem nem merkantilista. Sokat foglalkozott a közéletmelzés kérdésével a egyéni tapasztalatai vannak. Tekintve, hogy Magyarország főleg agrárius ország, természetesen, hogy a termelők jól akarnak tudni termelésükön. Viszont a városi élet is nagy fejlődésnek indult, amit Budapest példája mutat. Azt is természetesen kell tehát találni, hogy a nagy városok lakossága viszont olcsón akar élelmiszerekhez jutni.

Egyedül husdrágaságról beszélni neveltséges, mikor minden egyéb cikk is drága. Az ország nyugati részén fekvő megyéktől Bécs szíjva el a termelést, onnan szivesebben szállítanak Bécsbe, semmint Budapestre. Olyan eseteket is tud, hogy Erdélyből olcsóbban mennek az élelmiszerek Bécsbe, mint Budapestre. Itt csak a vasuti díjkezdvezményekkel lehet segíteni a drágaságon. Nem úgy élmezik ma a milliós városokat, mint ezelőtt.

Két bevált rendszer van, a melyekre jó példa Hamburg. Ott az ugynevezett nagykereskedelmi rendszer bizonyult jótékonynak. A má-

sik a vásárcsarnokok rendszere, a mely nálunk is be van hozva. A nagykereskedelmi rendszer azért jobb ennél, mert a nagykereskedelmet közvetlen érintkezésbe hozza a közönséggel. Így Hamburgban naponta tizenötezer kocsi hordja a házakhoz az élelmiszereket.

Innen van, hogy Hamburgban annyi márkából élnek az emberek, mint nálunk forintból. Szerinte a megoldás az, ha Budapest is ehhez a rendszerhez folyamodik. Szeretné, ha a főváros venné kezébe a közéletmelzést, különösen a népéletmelzést. Mutatja a fővárosi kenyérgyár példája, hogy jól lehet, a fővárosi kenyérgyár termelése csak egy kis hányadát teszi az egész budapesti kenyérelőállításnak, mégis a kis kenyérgyár jótékony befolyást gyakorol a kenyérrak alakulására.

Eulenburg dr. azzal végzi szavait, hogy hatósági felügyelet alatt álló élelmiszer kereskedelmi részvénytársaságot kell létesíteni, a mely kizárólag a főváros élelmezésével foglalkozzék.

Szekula Gyula, a kassa oderbergi vasut főfelügyelője, fővárosi bizottsági tag volt a következő szónok. Az a véleménye, hogy ha a főváros újból küldöttségileg menne a kormányhoz, az meghallgatná a kérelmét, hiszen például az osztrák kormány is mindig kezére jár Bécsnek. Tarifális szempontból foglalkozik a kérdéssel és azt tartja helyesnek, ha a mostani kiegyezési szerződés keretében változtatnának a tarifákon a husdrágaság enyhítésére.

Wittmann János országgyűlési képviselő, az Omge kiküldötte beszélt ezután. Hangsúlyozza, hogy csak a földmivelés és kereskedelem egyforma felkarolásával lehet az ország virágozni. Ha vidéki ember olvassa az Omge és az Omge polemikáját, egészen megzavarodik. Tulajdonképen nem is lehet husdrágaságról beszélni...

Felkiáltások: Az agráriusoknak semmi sem drága, mert ők kapják a pénzt.

Kis szaj támadt erre, majd az elnök esengetésére helyreállt a rend.

Jeszenszky, az Omge igazgatója támadta a fővárost az ankét összehívásáért. Azt hitték, — ugymond — hogy a főváros hölgyei a karzaton lesznek és az utcákon meg nagy lesz a kocsiforgalom és ime alig ötvenen ülnek az ülésteremben. Ezt a kérdést nagyon felfújták. (Zej.) A főváros tárgyalni akar azzal a Szerbiával, a mely oly ocsmányul viselkedett a monarchiával szemben. (Derűtség.)

Ezután Bárczy István emelkedett szólásra. Nem akar a vitában résztvenni, hiszen azért hívták össze a szakértőket, hogy az ő véleményüket hallják. A főváros állásfoglalásáról nyilatkozik röviden. Tévedésnek mondja, hogy a főváros izgatásnak ugrott volna be akkor, amikor a szerb határ megnyitásának akcióját kezdeményezte. A tanács teljes jóhiszeműséggel járt el. Erős tévedés, mintha a fővárosnak nem volna szabad gazdasági akciót indítani csak azért, mert olyan országról van szó, amelylyel két év előtt majdnem háborúba keveredtünk. Itt két egymástól teljesen független dologról van szó. Állategészségügyi szempontból is felletne hasznos volna a határ megnyitása, mert ha meg van nyitva a határ, az ellenőrzés sokkalta hatályosabb lehet és nem hozhatnának be tiltott uton csempészett állatot.

Bárczy felszólalása után a vita folytatását délutánra halasztották.

A délutáni ülésen Polónyi Géza három és fél óra hosszat tartó beszédet mondott. A husdrágaság okát a takarmányhiányban meg a száj- és körömfájásban látja. A husbehozatal ellen foglalt állást. Szóla szerint az is nagyon

hozzáadtam egy negyed órát, bár ennek már igazán semmi értelme sem volt. Fekete sötétség borult már mindenre.

Fáradtan és halálosan szomorun bandukoltam haza. Utközben egy hirtelen elhatározás villant föl bennem, a mely fölvidámitott.

— Felmegyek hozzájuk és megkérdem, miért nem jött el?

Igy cselekedtem. Oly nyugodtan fogadott, holott én egész dé után lázban reszkettem. Egy alkalmas pillanatban végre hozzáintézhettem a kérdést, miért nem jött?

Halkan és könnyedén nevetett:

— De mi jut eszébe, édes barátom? Hiszen lógott a felhő egész délután, minden pereben leszakadhatott az eső. Nézze, már esik is!

Odakünn csakugyan rákezde az eső.

Elmentem a szívem, mintha valami vad, durva ütés érte volna, riadt, fuldokló fájdalomban vergődött...

A hajnali vonattal hazautaztam. De már későn érkeztem! A kis hugom már halott volt! Engem hitt, engem esengett utolsó percében, de nem teljesült végső vágya, hogy még egyszer láthasson engem! Iszonyu, mardosó fájdalomról minek beszélnek?

Egy hónapot töltöttem a gyászos szülei házában. Egy hónap múlva visszakérültem. Anna már menyasszonya volt — másnak...

... Annát már rég elfelejtettem. Emléke már csak fásult, tompa restelkedést kelt bennem. De a szívem még mindig vérzik, ha a kis hugomra gondolok és örökké fog vérzeni. Ha Anna a csókok özönével borított volna is el, valamennyi csókját nem adnám a kis hugomnak azért az utolsó csókjáért, amelyet elmulasztottam...

Asóta nem közeledtem asszonyhoz. Rajongásra, áldozatra kész és lobogó szeretetre szorjás lelkemet nem vittem oda többé egyikhez sem, félttem tőle, hogy egy lépéstől is, a melyet felém tenne, nem tartja-e vissza majd néhány esősepp, a mely foltot hagyhat a kalapja bársonyán...

Itt befejezte Mohay Miklós és körülnézett. A hajnal már bekéklött az ablakon. Az öreg legények ott ültek a sűrű szivarfüstben, arcukon bánatos ernyedtség látszott. Nagyok szomorúak, de egy kissé komikusak is voltak, tépatt tollu, megkopott, vén kakasokhoz hasonlítottak.

megdrágítja a húst, hogy a mészárosok a rituális hús vágási árát is a többihez számítják.

Vázsonyi Vilmos a szerb husabehozatalt okvetlenül szükségesnek tartja, de a kartellek ellen mozgalmat kell indítani.

Ezután a tárgyalás folytatását holnapra halasztották.

Botrány a vendéglőben.

— Hogy mulatnak a zentai urak. —

Távirati tudósítás.

Arad november 29

A Zentai Hiradó tanúsága szerint a már nagyocská bácskai városban még mindig erősen virágozik a híres legényvirtus, amit a magyar városokban urinak, mindenhol máshol uri ruhába bújtatott őrlőgöcsök neveznek. Egy botrányról van szó, amelynek hősei három ellenes táborba sorakoztak: az egyikben van állítólag egy csomó részeg és duhajkodó ur, a másodikban egy-két spicces, de diszkrét ember és a harmadikban egyedül egy szál legény. És a részegek és duhajkodók inszultálnak egy embert, aki egyedül áll, aki józan, aki nem bántotta őket. A zentai, legújabb magyar-virtusos históriát így mondja el a Zentai Hiradó-ban egy nyilatkozat, amelyet az inszultált ember, Hauer József tett közzé:

Nyilatkozat.

Uri botrány.

Pénteken reggel tíz órakor elmentem a Pauli-féle vendéglőbe, hogy szokásos pohár sört megízgyam. A közös nagy étteremben egy kis vidám társaság — amely Sztrilich Béla dr., Salamon Imre dr., Pecárszky Szilárd, Vitéz Szávó s b. urakból állott — passzgozott. Szerényen leültem a legtávolabbi sarokasztalhoz. Alighogy a társaság ezt észrevette, elkezdtek kiabálni:

— Le a zsidóval!

— Nem kell zsidó, csak az asszonya, lánya!

És felkérték a tamburásokat, hogy ők is énekeljék: ki a zsidóval! Majd a vendéglőt aszalták föl, hogy engem távoítsanak el. Ezt azonban 6 kereken megtagadta.

— Browningot, hadd végezzünk vele! — kiáltották erre a miután nem volt kéznél öldöklő szerszám, egyik társuk zsebeit, ki egy zseben már az igazak álmát aludta, kutatták át ilyen irányban.

Miután olyan urak gavallériájától, kik csapóan inszultáltak egy védtelen embert minden ok nélkül — okom volt tartani, sietve távoztam a helyiségből, miközben Vitéz ur egy passzgozóveget kapott föl, hogy utánam dobja. Salamon dr. ebben megakadál, oltá.

Az affér elején jelen volt Hajdó esendőrfőhadnagy ur is, ki kiválóan korrekt viselkedésével a idejekorán történt távozásával díszre-tessen vált ki a kompániából.

Ebben Sztrilich dr. szolgabíró, a D. M. K. E. elnöke és Salamon Imre dr., a városnak eszde szerint még ügyésze, tüzeltek a főmerénylőt. Az esetet a bíróság elé terjeszttem.

Zenta, 1910. november 26. án.

Hauer József.

Tebát bíróság elé kerül a kedves kis aprósír, valódisága esetén érdekes és jellemző epizódja a huszadik század eleji magyar vidéknek. Eyyelőre csak annyit jegyzünk meg, hogy Sztrilich dr. szolgabíró csak volt elnöke a D. M. K. E.-nek.

Egy rossz ember áldozatai.

— Látogatás Szabó György családjánál. — A kasszirő takarékkönyve. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 29

Még mindig nem mult el az az érdeklődés, amely Szabó György mikalakai állami iskolai igazgató nagyszabású üzemel nyomán következett. Széles körben nagy szánalom mutatkozik a rossz ember ártatlan felesége és gyermekei iránt, akik áldozatai lettek Szabó végtelen könyelműségének. Ma munkatársunk kint járt a szenvedő családnál s alább mondja el azt: mit talált a szegény kis család otthonában.

Az iskolaépületben keresem Szabó György néit. Benyitok egy szobába, a tanítókisasszony áll előttem. Kérdésemre utbaigazit, majd gyorsan megjegyzi:

— Bizony, a nőta az igazgatót az a bal-
eset érte, alig tudom, hol áll a fejem, annyi a dolgom.

Kopogtatok Szabók lakásának ajtaján. Gyöngye „szabad” hallatazik s a szobába lépek. A szoba egyszerű kényelemmel butorított, az asztal körül gyermek ül és tanul, két nő van azonkívül a szobában.

— Szabó Györgyét keresem, mondtam.

Szomorú arcu nő emelkedik fel a padláról:

— Én vagyok.

Emondom jövetelem célját, s amikor férje viselt dolgait érintem, megborzongva összerázkódit, könygyl a szemébe s szomorú hangon beszélői kezd:

— Igen, ez az ember nem elégelett meg azsal, hogy a családi boldogságunkat dulta fel már hosszú idő óta, hanem engem is a romlásba taszított. Ugy vigyáztam mindig, hogy a postacál a legkisebb hiba se történjék, hogy minden mindig a legnagyobb rendben menjen. Még sem tudom, hogyan követte el visszaélését. Valószínűleg én egyizben benn voltam Aradon s azalatt tarthatta vissza annak a román asszonynak a háromszáz koronáját. Rosszlelkű ember volt, aki az uolsó falat kenyeret is kivette a szájamból s engem és gyermekeimet a nyoma orba taszított.

Füldöklő sokogás akasztotta meg a szerencsétlen asszony beszédét. Alig lehetett lecsendesíteni. A mikalakai jegyző felesége, aki épen látogatóban volt Szabónál, vigasztalni próbálta. Lassan lassan megnyugodott az asszonyka.

Arra a kérdésemre, hogy milyen ember volt a férje, a szegény asszony rezignáltan felelt:

— Örök éteben mulató, lump ember volt. Már Beregszón is, ahol előbb laktunk, sokat dorbézolt, de nyolc év óta, amióta ide Mikalákára költöztünk, vége-hossza nem volt a mulatozásnak. Ugyeztől minden éjjelt Aradon töltött. Amikor delután négy órakor vége volt a tanításnak, motorosra ült, s bement Aradra. Ott aztán mulatott, ivott, kártyázott egész reggelig. Négy öt órakor reggel jött haza nap nap után, de bizony elég gyakran megtörtént, hogy a fél nyolc órai motorossal került haza az egész falu szemeláttára. Éi szégyeltem magam, hogy látni a falu, mint dorbézol a férjem szinte szünetlenül.

— Mit gondol, hova járt Aradon a férje s hova tehette azt a sok pénzt, amit összerakott, kérdeztem az asszonytól.

Leginkább a Motor-kávéházba járt, mert ott volt valami szeretője, egy Krissán Mariska nevű kasszirő. Azzal mulatozt, passzgozott folytonosan s bizo, hogy pénz, sok pénzt is adhatott neki a férjem. Azt tudom, hogy a nőnek takarékkönyve van s nagyon valószínű-

nek tartom, hogy a férjemtől kapott pénzeket rakta takarékbá. Férjem azonfelül kártyázott is s úgy tudom, hogy állandóan veszített.

— Aztán nem lehetett valamiképen itthon tartani a férjét?

— Dehogya is lehetett, megpróbáltam én mindent. Ha szép szóval igyekeztem visszatartani s könyörögtem, hogy maradjon itthon, annál rosszabb volt, akkor biztosan bement Aradra. Csak a ve-zekedésemnek volt néha néha eredménye, akkor egy két napig itthon maradt. De ez talán még gyötrelmesebb volt rám nézve. Türelmetlen, ideges, izgató volt, folyton azt bangeztatta, hogy ő nem képes itthon ülni. Az ételeket állandóan kritizálta, nem evett belőle; meg is mondtam neki egy párszor:

— Itthon bizony nem ebelsz mindig beafstaeket meg halakat, mint a nagyságaddal, idehaza ilyenre nem telik.

— Mondhatom, hogy amióta együttélünk, még soha egy boldog, nyugodt percem nem volt mellette, — szólt felsóhajtva a szomorú asszony. De nemcsak én piಂಗattam állandóan a férjemet, életmódja miatt, hanem különösen a jegyző ur mond a neki sokszor, hogy végre is fel kell hagyni ezzel az állandó dorbézolással. S erre a férjem megába szállott, fogadkozott, esküdözött égre-földre, a gyermekeire, hogy soha többet nem megy lumpolni. Ezt a fogadását meg is tartotta — másnap délutánig, amikor újra motorosra ült, hogy folytassa Aradon dorbézolását.

— A férjem mindig igen elegánsan járt, folytonosan új ruhákat csináltatott, persze hitelbe. Amellett szinte beéget a nyakkendőnek. Tucatsszámra vásárolta össze a drágább-nál-drágább nyakkendőket, naponta kétszer is váltotta őket. Szemére is vettem neki sokszor, hogy női, családos ember léteére úgy jár, mint-ha fiatal, nőtlen ember lenne. Persze tetemesen kellett Aradra, — mondta szomorú mosollyal a szegény, szerencsétlenségbe döntött asszony.

— Birt tudomással arról, hogy a férjének olyan sok pénze van és sejtette-e, hogy honnan szerzi azt?

— Halvány sejtelmem sem volt arról, hogy neki oly sok és bűzös uton szerzett pénze volna. Az ugyan feltűnt, nemcsak nekem, hogy mindig volt pénze, de nem gondoltam rosszra. Tudtam, hogy a férjem váltókkal dolgozik s még csodálkoztunk is, hogy honnan tud szerezni mindig újabb és újabb jótállókat. Amikor mulatozt ment, ravaszul csinálta mindig a dolgát. Kérdeztem tőle, hogy mennyi pénze van, erre ő megmutatott öt—hat koronát s kikutattam, nem találtam nála többet egy féltrajcárral sem Eldugta a pénzét. A kalapja belésébe volt állandóan rejtve a pénze, azonfelül az arcképes igazolványát felvágta s odacsuszította be a papírpénzt. Amikor aztán reggel hasajött s megkérdeztem tőle, hogy ugyan hol tudott eddig lenni öt koronával, mindig volt valami kifogása. Egyyszer vacsorára volt hivatalos, másszor ez, vagy az a barátja fizetett helyette. Nagyon csunya tulajdonsága volt neki az is, hogy soha nem mondott igazat. Amikor már nagyon fájt nekem ez az állandó dorbézolás, radikális kúrához folyamodtam. Gondoltam, ha megszegyénitem mulató cimboráit, vagy épen a szeretője előtt, talán nem fog többé közérjük menni. Egy alkalommal éjjel három órakor felkeltem és után mentem Aradra. Késtem mindenütt, végre ráakadtam a Motor-kávéházban. Nagy társaságban ült és passzgozott. Odamentem, s annyira elragadt a harag, a fájdalom, hogy ott a társaság előtt kétszer arcul ütöttem. A férjem nem szólt semmit, hanem fel-

... és jött velem a ép-n haza. Én egész uton rejtettem, hogy mi fog ez a durva, e ősz-kos ember velem otthon csinálni, de egy kukkot nem szólt az esetről. Segíteni azonban nem igen segített ez az egész eset, mert bizony másnap megint csak bement Aradra. A dobzóalkalmával azonban nemcsak az ősz-zebarás olt pénzeket költötte el, hanem még a fizetését is elvitte itthonról. Nekünk itthon huszonöt-harminc forintból kellett megélnünk egy hónapig, amíg ő százakat, ezeket költött. Annyira ment lelketleniségében, hogy szegény földműves szüleit is megkárosította: az apja nevére is hamisított váltót, s ezzel kitette őket annak, hogy elveszik a fejük felől azt a kis házat, amelyben életük utolsó napjait tengetik.

Szülei még most is szerelik ezt a lelketlen, szívtelen embert. Amikor az anyja meghallotta, hogy a fia börtönbe került, azt ajánlotta, hogy ő odaadják a házukat a kár megtérítésére, csak hogy egyetlen fiuk kiszabaduljon. Szegény, hogyan is tehetne volna, hogy mi se segít az az ezer koronát érő ház.

Amióta kiderült az, hogy a postánál is csinált valamit, azóta végleg oda vagyok. Az éjjel is felriadtam, félttem, mert az volt a sejtésem, hogy ő elfttem áll. Gyermekeim sem nagyon vágyakoztak utána. Hisz a napokban is, amikor elfogott a keserűség és sirni kezdtem, azzal vigasztaltak:

— Ne féljen, hiszen nincsen itt a pape, hogy megint veszekedjék.

— Most igazán nem tudom, hogy mit csináljak. Itt állok három gyermekemmel minden támassz nélkül. Hiszen dolgoznék én akár milyen nehéz munkát is, de a szervezetem nem bírja. Kérvénnyel fordultam a miniszterhez s kértem, hogy adja vissza a postafőnökség kezelését. Biztatnak, hogy megkapom. Nagy szükségem is volna erre, hiszen a gyermekeimet kell nevelnem. Most még csak az hiányzik, hogy innét az iskolaépületből is kitegyerem, akkor aztán elmehetek koldulni...

Elköszöntem. A szegény, sorsorapásoktól sújtott nő könyves szemekkel kísért ki.

SPORT.

+ Az Aradi Teldi Atletikai Klub december hó 4-én tartja házi bajnoki birkózó versenyét a Bocskai téri izr. finiskola tornacsarnokában. A verseny sikerét már eleve biztosítja a gondos rendezés, csak két súlycsoportban 18 versenyző indul az, hogy a versenybírósgót a társ sportegyesületekből kérte fel a „Toldi”. A két súlycsoport győztese a verseny végén az aradi Toldi Atletikai Klub 1910. évi birkózó bajnoka címért mérkőzik, ami mindenesetre fénypontra lesz az estnek s valószínű, hogy a két délmagyarországi bajnok között dől el a küzdelem, bár meglepetések könnyen állhatnak elő. A versenyt szabad bemenet mellett rendezik, csupán a 40 filléres program megvétele kötelező. A versenyt Tesits Milivoj fogja vezetni.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal) — — —	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mel- lékállomás) — — — — —	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály — — —	151
Nyomda — — — — —	151

Kiűzik Eszterházy grófot a cseklési hitbizományból.

— A budapesti Tábla szenzációs döntése. —

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Arad, november 29.

A budapesti kir. ítélőtábla — mint fővárosi tudósítónk jelenti — ma d. u. hirdette ki ítéletét abban a csaknem egyedül álló pörben, amely miatt Eszterházy Károly gróf földbirtokos tudvalevőleg fegyveres vadászokkal, erőszak segélyével foglaltatta el a cseklési tízezer holdas hitbizományt és a gyönyörű kastélyt, kiűzve onnét az idős mágna-asszonyt: Eszterházy Amália grófnőt.

A gróf ugyanis évek óta pörben állott Eszterházy Amália grófnővel, aki nem ataria átadni a hatalmas birtokot, mert azt vitatta, hogy Eszterházy Károly gróf törvénytelen ágyban született s mint ilyenek, nincs joga sija hagyatékához. A gróf megunt a hosszú pöröködést és a nyáron fegyveres vadászainak segélyével erőszakkal elfoglalta a birtokot, a várból pedig kiűzte a jogos tulajdonost, Eszterházy Amália grófnőt.

A szövényes pörben ma mondott ítéletet a budapesti Tábla, amely kimondotta, hogy Hauta (Eszterházy) Károly gróf tényleg törvénytelennek született és később törvényesített, s mint ilyen, nem illeti meg a cseklési birtok hitbizományos várományossági joga. Ennek folyományaképpen a birtokot és a kastélyt, amelyet a nyáron elfoglalt, haladéktalanul el kell hagynia s át kell adni a hitbizomány jogos várományosának.

Eszterházy Károly grófot a bécsi csász. és kir. törvényszék egyik régi ítélete ejtette tévedésbe, amely őt törvényesnek mondotta ki. Ezt a bécsi ítéletet azonban a budapesti Tábla nem fogadta el. A bécsi ítélet szerint Károly gróf atyjának az ötvenes évek elején bekövetkezett halála után őt testvérei: Antal, Ernő és a nemrég elhunyt Ferenc megtámadták azon állítással, hogy ő házasságtörésben fogantatott, utólagos házasság által törvényesített, ezen házasság azonban a megelőző házasságtörés folytán nem jött érvényesen létre és így a törvényesítés is hatály nélkül maradván, teesük, az akkor még alig öt éves Károly gróf velük nem örökölhét.

Az ítélet ténymegállapítása szerint Károly gróf atyjának, akit szintén Károlynak hívtak, első felesége egy Perényi bárónő volt, ettől azonban 1840-ben a szentszék elválasztotta. Ezen elválásnak a régi magyar jog szerint azonban nem volt teljes hatálya, mert a házasság katolikusok között csak a gyűlő és az asztaltól való elválásztás hatályával birt. Ő: évvel később a nevezett idősebb Károly gróf megismerkedett Alberti Kaás, azületett Falber Wilhelmával.

Utóbbi egy gráci neves jogtudós és t nár leánya volt, a ki a katolikus vallásban született és nevelkedett. Alberti Kaánné ennek folytán elvált első férjétől, 1847. év elején Perényi Antónia meghalt. Halála után a 212 ik napon született Károly gróf, a jelenlegi hitbizományi birtokos. Az első feleség halála után az idősebb Károly gróf született Falber Wilhelmével házasságra lépett Wienben. A császári királyi helytartótanács lefolytatott egy eljárást, a melynek folyamán ifjabb Károly gróf utólagos házasság által való törvényesítése jogerős határozattal elismerte és törvényességét a: anyakönyvből helytartótanácsi végzéssel beiktatták.

Es azonban most helytelennek bizonyult s így Károly grófuak el kell hagynia az elfoglalt hitbizományt.

TÖRVÉNYKEZÉS

Habár Mihályt előállították.

(Elkésztett felfüggesztés.)

Távirati tudósítás.

Arad, november 29.

A „Wekerle—Kossuth-kormány panamá” című röpirat szerzője, Habár Mihály lapszerkesztő ma délelőtti tíz órától kezdve a budapesti ügyészség fogházában van, ahol megkezdte a jogerős két hónapi és két heti foghásbüntetés kioltását. Halasztást hiába kért az ügyészségtől, nem kapott s mivel Sélley Barnabás dr. kir. főügyész helyettes idézésére nem jelent meg, ma reggel detektívekkel állították elő és tudomására hozta, hogy nyomban meg kell kezdenie a büntetést.

A főkapitányság ma reggel átiratot kapott az ügyészségtől, amely felszólította a rendőrséget, hogy Rákospalota, Pap utca 2. szám alatt lakó Habár Mihály lapszerkesztőt állítsák elő. A főkapitányságról detektívek mentek ki Rákospalotára és az előállítást azonnal fogantatosították.

Még tíz óra sem volt, amikor Habár Mihály egy fogházór kíséretében elhagyta Sélley Barnabás dr. főügyész helyettes hivatalos helyiségét.

A bünvádi perrendtartás 509. szakasza értelmében két hónapi halasztást adhat az ügyészség is saját hatáskörében, ha a büntetés aron-al való megkezdése az elítéltnak, vagy a családjának súlyos anyagi károkat okozna és ha nem kell a szökésétől tartani. Sélley Barnabás dr. főügyész helyettes kijelentette, hogy azért állította elő Habárt, mert felhívására nem jelent meg és azért nem adott halasztást, mert Habár Mihály kérelmének a megokolása nem olyan volt, a mely az 509. szakaszban foglalt méltányossági okok alapján indokoltá tette volna a halasztást.

Az igazságügyminiszter ma délelőtti felfüggesztette a büntetés végrehajtását, az irat azonban elkésve érkezett az ügyészségre. Most pedig már, hogy Habár megkezdte a két és fél hónapi fogházat, csak a büntetés megszakításáról lehet szó. Gál Jenő dr. védő tegnap Bécsbe utazott s így ma nem tehetta meg a kellő lépéseket védenecé érdekében.

Helyettese, Gál Miklós dr. ma déli felé megjelent az igazságügy miniszteriumban és felkereste Riekl Gyula miniszteri tanácsost és közölte vele, hogy az ügyészség nem helyeste szabadlábra védenecét.

— Ez lehetetlen, nem hihetem, esodákozott a tanácsos. Az ügyészség ne fogantatosította volna a miniszter rendeletét? Erről sürgős jelentést kellett volna tennie.

Azonnal telefonált az ügyészségnek, hogy jelentését tegye meg. A jelentés hamarosan be is érkezett. Ebben az ügyészség nemcsak a büntetés megkezdésének elhalasztását, de a büntetés felfüggesztését is ellenezte.

Erra a felterjesztésre azután a védő újabb sürgős kérvényt adott be a büntetés megszakítása iránt délután fél háromkor, amikor azonban a hivatalos órának már vége volt és így ma nem lehetett intézkedni a dologban. Holnap lesz döntés az ügyben. A Kossuth-Szterényi pör tárgyalása külföldben december 19-én kezdődik.

§ Gondnokság alá helyezés. Az aradi törvényszék Wolf Jenő aradi színházi zenészt elme gyöngeség miatt gondnokság alá helyezte.

§ Petíciók a Kurlán. Budapestról jelentik: A Kuria első választási tanácsa ma tárgyalta a Zichy István gróf munkapárti országgyűlési képviselő mezőkövesdi mandátuma ellen benyújtott petíciót. Zichynek Fekete László Justh-párti, a kerület régi képviselője volt az ellenfele. A tárgyalás megnyitása után Fried Lajos dr., a petícionálók képviselője elejtette az összes relatív érvénytelenségi okokat és csupán a három abszolút érvénytelenségi ok alapján kérte a választás megsemmisítését. Ezután Fekete Károly dr. szavazatszedő küldöttségi elnök meghatalmazottja tett szenzációs kijelentést. Védettje nevében beismerte, hogy a küldöttségi elnök nem tűzte ki a zárórát, de a jóhiszemű mulasztásának következményeit kész férfiasan elviselni. A tárgyalást holnap folytatják.

A Kuria II. választási tanácsa ma ismét a hosszupályi petícióval foglalkozott. Itt Beöthy László munkapárti választották meg és a kisebbségben maradt Fisch Ernő Justh-párti választói támadták meg a mandátumot. Beöthyék ellenpetíciót adtak be három hét előtt és ennek tanulmányozása végett kellett a tárgyalást elhalasztani. A tárgyalás előreláthatólag több napig fog tartani.

§ Kiténtetett aradi bíró. Hosszu, évtizedes szolgálat után néhány hét előtt nyugalomba vonult az aradi törvényszék bírói karának egyik legszimpatikusabb tagja, Gallu József. Ahhoz az ünnepeléshez, melyben kartársai részesítették, ma öfelsége is hozzájárult, aki Gallu József működése felett legfelsőbb elismerését fejezte ki és megengedte, hogy ez az elismerés az aradi bírói kar kitüntetésének tudtul adassék.

A győztesek.

Ring Géza.

Valamikor régen, mikor Budapest kezdett kibontakozni a provinciális kötelékekből, lóvasuti sínekre fektettek a Kerepesi-úton. Akkor a még csak Jelinek Henrik vezérigazgató állott a közúti vaspálya élén és csak később kapta a haraszt mellesnévet, azért, mert a lóvasut által Haraszi közlekedett a fővároshoz. Ez a még egyszerű Jelinek egyszer végigsétált a vasútépítés mentén egy barátjával, Kohn Arnolddal, akinek igen kiterjedt ócskavas kereskedése volt már akkor is a Mozsár-utcában.

Jelinek nagy hévvel magyarázott, Kohn pedig mélységesen hallgatott. Jelinek szerette volna, ha Kohn bevül, de minél magasabb hangon igyekezett Kohn a lóvasut óriási városfejlesztő és közgazdasági hasznáról meggyőzni, az annál siketebb lett. Hagyta Jelineket ugrálni, lármázni és szavalni, ő meg megállt és legfeljebb mormogott magában valamit.

Végre a direktor türelmét vesztve így szólt kétségbeesve barátjának:

— Hát te igazán nem tudsz örülni a főváros nagyszerű fejlődésének, világvárosi jellegének, nem hat meg, hogy ezekkel a sínekkel fektetjük le egy fényes jövő alapjait? Ember, az istenért, felelj és ne légy cinikus! Miért mormogsz és miért nem beszélsz?

— Ha kíváncsi vagy, megmondom — felelt a flegmatikus Kohn. — Azt számítom, hogy mennyit fog érni nekem mint ócska vas ez a fényes jövőnek alapja, a főváros világvárosias jellege... Mert, hogy megbuktok a vasuttal, az több mint bizonyos...

És kinek lett igaza? Jelineknek. Ő ma már haraszt és a közúti együtt nőtt a fővárossal naggyá és hatalmasá.

Mikor ezelőtt négy vagy öt éve a városi közgyűlés kiküldötte a gyáralapítási bizottságot és az egy évi semmittevés után az első ülését tartotta, Ring Géza egy hatalmas beszédben esetenlő a város jövőjét, fejlődését, a gyárüzemek támogatásának szükségességét, valaki közbeiktott:

— Aradon majd nem kapni ocséledet, ha gyárak lesznek...

Ring azonban nem hódolt be ennek a hatalmas érvnek, hanem megtudta győzni a bizottságot, hogy Arad csak úgy lesz nagy és hatalmas, ha gyárak, ipartelepei és pezsgő ipusztériális élete lesz.

És kinek lett igaza? Ring azóta valóságos forradalmat csinált a város közgazdasági életében. Ki hallotta valaha, hogy takarékpénztár, mely jelzálog leveleket bocsát ki, százezreket fektet egy gyár vállalatába? Senki! Csak a teoriában volt meg, hogy a takarékpénztáraknak a váltólezámi toláson kívül egyéb feladatuk is van.

Mint hogy azonban minden teoria szürke, ez az elv is a messze távolból intett busan felénk.

Néhány év alatt micsoda lendület, milyen lüktető eleven élet! Ma már aradi leányok Gebweilerben szövetségben szóni tanulnak...

A vidék egyik leghatalmasabb pénzintézetének élén áll egy törekvő testü férfi, milliók felett rendelkezik és a milliók, a hatalmat adó nagytőke a kezében úgy virágozik és gyümölcsözik, hogy az nem a termőföldnek zsirját szivja ki, hanem megtermékenyíti és erejének kifejtésére készíti.

Büvös világ a pénz világa. Kivülről nézve azt hisszük, hogy minden testi és lelki szükséglet kielégítésének a forrása, a lehetősége és alkalmak. Azt hisszük, hogy aki a pénzt teremti, szaporítja és forgatja, az báványimádó, rabszolga, ur és hatalom egy személyben.

Rockefeller megírta, hogy ő miként lett milliomos. Azt mondja, hogy három korszaka van a meggazdagodásnak. Az elsőben szerencse kell, a másodikban szivtelenség, a harmadikban munka és munka, munka szakadásig. Elhiszzük Rockefellernek, hogy így van, de úgy látszik, hogy a pénz hatalmasai nem követik kivétel nélkül az ő kitéjét.

Látjuk, hogy az Aradmegyei takarékpénztár virágozik, noha az élén olyan emberek állnak, akiknek humanizmusa közmondásszerű és amely felül emelkedik a sablonon.

És itt működik Ring Géza, akinek nem emberi tulajdonságait csak fokozza az a közgazdasági szerep, melyet a városban betölt.

Nagy és széleskörű műtörténeti műveltségnek, finom esztétikai ízlésének azzal hódol, hogy szenvedélyesen gyűjti a képeket, támogatja a festészetet.

Annak illusztrálására, hogy az emberekre a dolgokat milyen különböző szempontokból ítéljük meg, mondotta el Alexander Bernát, az esztétika egyetemi tanára a következőket:

— Budapest épülő körútjain sétált Beöthy Zsolt egy bankdirektorral.

— Milyen szörnyűséges stiltalan stílusban épül ez a Budapest — szörnyűködött Beöthy. Egyik ház osnyább, mint a másik.

— Bár az enyém lenne valamennyi — felelte izgalom nélkül a hatalmas direktor.

Ring Géza jellemrajzához éppen úgy, mint Rockefeller, nem tud ez a pénzkapacitás sem általános irányszabállyal szolgálni.

Amennyire elüt egész lény a köztudatban élő bankdirektor sablontól, annyira különleges pozíció jut neki a polgárság szeretetében. Ezt bizonyítja fényes diadala a városatya választásokon.

Fényes Kálmán.

Szokássá vált — úgy mint ezelőtt a rendőrséget — szidni a vasutat. A vasut rossz, a vasut drága, a vasut pontatlan és még ezernyi más címen ütjük, csépeljük és kisebbítjük a vasutat. Valljuk be őszintén, hogy nem azért tesszük, mert ennek igazságáról meg lennénk győződve. Szó sincs róla. Tesszük azért, mert van egy magyar intézmény, mely megállja a helyét, felveszi a versenyt a külfölddel és mert a magyar adózó polgár boldogtalan lenne, ha huszonnégy óráig nem éreztetné a hatósággal, vagy valamely közintézménnyel, hogy ő ezen a földön a legnagyobb ur, akinek keserves fillérjeiből él az államtól lefelé minden ami köz és végül azért, mert nincs aki neki ellentmondjon. Nagy későn vesszük észre, hogy a külföld mindannak, aminek mi itthon a veszett hírt keltjük, százszorosán ad visszhangot és egyik generáció azon fárad, hogy helyre üsse azt a hibát, a mit a másik elrontott.

A vasutjainkat ne bántsa senki. A gyászos emlékü koalíciós korszakig távol állott a politikától és csak közgazdasági feladatot végzett. Végezte fényesen és kifogástalanul. Azt a néhány, rossz álomnak tetsző esztendő csakhamar kifogja heverni és mi még itthon is büszkélkedve említjük a magyar államvasut nevét.

Mi aradiak, a vasutas város lakói tudjuk ezt legjobban. Látjuk, hogy azok a férfiak, akiknek tudására, lelkiismeretességére, becsületére, szorgalmára és pontosságára egy nagy országrésznek a közlekedése, forgalmi, kereskedelmi és ipari érdekei vannak bízva, mintaképei a munkás, komoly, szakavatott és törekvő embereknek, akik megszabott működési körükön kívül minden emberbaráti, kulturális és társadalmi mozgalomban részt vesznek. Tekintélyes számmal kerültek most a törvényhatóságba és mi ezt szívesen látjuk. Tudjuk, hogy a vasutas a közérdek szolgálatában nő fel, a vérévé válik a maga szempontjainak háttérbe szorítása és ezért csak hasznosat, csak üdvöset várhatunk működésüktől.

Ki ismerné jobban és alaposabban ennek a városnak gazdasági, kereskedelmi és ipari életét, mint Fényes Kálmán, aki tizenkét esztendeje tölti be az egész város közönségének osztatlan megelégedésére a fűtőházi főnöki felelősségteljes tisztelet. Aki tudja, hogy milyen szerepe van a forgalom lebonyolításában ennek a pozíciónak, az előtt csak nőhet megbecsülésben és értékben az a kiváló férfi, aki a törhetetlen akarat, szorgalom és kötelességteljesítés mintaképe.

Láttuk a vasutas sztrájk idején, mit jelentett az ő emelkedett gondolkodása a közérdek, a nagyközönség számára. Nincs ebben az országban ember, aki ne látná egész szívből, a legnagyobb megelégedéssel a vasutas társadalom anyagi helyzetének a javítását. A sztrájk fegyvere azonban egy ország szívére irányított tör volt, mely esetleg oly sebet üthetett volna, hogy nyomába elvérzik a szervezet.

Fényes Kálmán felismerte a történelmi pillanatot parancsát. Mozdonyra szállt és megindította. Az élet lüktetése lassabbodott, de nem szűnt meg. Hogy emelkedett szempontokból cselekedett, azt még azok is belátták, akik talán az első percekben keserűséggel gondoltak tettére. A mozdonyvezetők derék testülete ma is épen olyan szeretettel veszi őt körül, mint azelőtt. A benső kapcsolat egy pillanatra sem lazult meg.

Megbízhatóságának fényes tanúsága, hogy az aradi fűtőház élén áll és ebben a minőségében koronás fők vonatjait vezeti és a vasutas életben a legkényesebb szolgálatot teljesíti, mindig kifogástalanul és elismeréssel találkozik.

Tehetségére és munkakedvére azt hisszük a polgárság mindig és biztosan számíthat.

IRODALOM ES MUVESZET.

A színház műsora:

Szerda: Muzsikusz leány, operett. A) bérlet.
Csütörtök: Karenin Anna, színmű. B) bérlet.
Péntek: Balkáni hercegnő, operett. Bemutató előadás. C) bérlet.
Szombat: Balkáni hercegnő, operett. A) bérlet.

* Péter abbé. Csányi Mátyás aradi karmester Péter abbé című kitűnő operájában ma este gyönyörködött másodszer az aradi publikum. A darab szépségei nem egyszer ragadták taparra a közönséget, amely ma is elárasztotta rokonszenve melegségével a népszerű művészt.

* Szendrey Mihály Szabadkán. Szokatlan szenzáció színhelye volt tegnap este a szabadkai színház. Ugyanis megjelent ott Szendrey Mihály aradi színikazgató. Hogy mi ebben a szenzáció? — kérdezheti az aradi közönség. Egy szabadkai lap a következő cikkel felel erre a kérdésre:

„Tegnap este, miközben Fall Leó zenéjére váltak el a házasságok egymástól, egyik földszinti páholyban megjelent egy ovikeres, beretvált képű ur, aki tekintetét mereven a színpadra szögezte. A színpadon hamar észrevették a ovikert, a beretvált arcot, a merev tekintetét s nyomban híre kelt a kórustól fel a primadonnaölközőig:

— Itt van Szendrey Mihály.

A hír nyomán bizonyos átváltozáson esett át a színpad. A tenorista mosolyt erőltetett az ajkára, a segédszoubret hangot kért kölcsön, a kórus szépei még egy kis rizsport kentek magukra, minden elevenebb, vidámabb, elegánsabbá vált. Mert ki tudja, hátha nem alszik az ördög s a legelső magyar vidéki igazgató azért van itt, hogy egy-két tagot elvigyen magával. Az első felvonás után Szendrey a színpadon is megjelent. Előkelő mosollyal gratulált mindenkinek, s mire visszatért a nézőtérre, itt már mindenki suttozta:

— Jaj, elszereződött Telekánt!

— Jobbay Nusit is nézte.

És a publikum széksorai felől gyűlölködő pillantások repültek — Szendrey felé, kinek Telekántért fájt a szíve, ki Jobbayt sajnálta.

Szendrey pedig kijelentette, hogy azért van Szabadkán, mert Zomborba akart utazni. — Zomborban ugyanis nem szednek nyugdíjpercenteket az országos színészegyesület nyugdíjalapja javára. Ezt akarja rendbehozni. Így mondotta Szendrey s ezt igazolta Roboz Elek, aki a színészegyesület részéről szintén volt itt. Azonban ki tudja, hátha tényleg nem alszik az ördög.

* Visszavették a színinövendékeket. Budapestről jelentik: A Rákóczi-uti színészegyesület katedráin holnaptól kezdve megint lázasan tanítanak a professzorok. A tegnapi konferencia alapján egy szálíg visszavették a renitens növendékeket, az egy Hajdu kivételével, aki a Rákóczi Szidi iskolájába iratkozott be. Latabár titkár a következő megnyugtató kijelentést tette:

— Megtörtént a nevezetes békekötés. Visszavettük a fiukat, mert beláttuk, hogy a sztrájk nem az ő ideájuk volt, a Nemzeti Színház néhány tagja bujtogatta erre őket. Szó volt arról, hogy a négy legrenitensebbet Hajdu sorára juttatjuk, de a tanárok addig kérlelték Somlót, míg beleegyezett a visszafogadásukba. Most már astán a legteljesebb rendet reméljük, szombaton játszani is fognak a növendékek az Urániában.

* Barmester Villy egyetlen hangversenye december negyediken lesz a Fehér Kereszt-szálló nagytermében. Jegyek még korlátozott számban kaphatók Weiss Leó hangversenyirodájában.

* Új képkiallítás. Nagy Zsiga országos hírfestőművész ma Aradra érkezett, hogy rendezze tárlatát, amely már a közeli napokban megnyílik Weiss Leó szalonjában.

* A kormánybiztos aradi előadásai. Néhány hétfői lap azt az első pillanatra is tévesnek látszó hírt közölte, hogy A kormánybiztos című bohózat vasárnapi előadása azért maradt el, mert Aradmegye főispánja és tisztviselői kara a darabnak műsoráról való levételét kérte Szendrey Mihály színikazgatótól. A szerző ugyanis a magyar vármegyei életet gunyolja ki a bohózatban és némelyek ebből arra következtettek, hogy Aradmegye tisztviselői kara ezt magára nézve bántónak találta. Akik ismerik Aradmegyének feladata magaslatán álló tisztviselői karát, azok azonnal tisztába voltak azzal, hogy a hétfői lapok híre — kacsa. Szendrey Mihály, aki néhány napi távollét után ma érkezett haza, a legkategorikusabban kijelentette előttünk, hogy A kormánybiztos előadásainak beszüntetése érdekében nála senki nem járt, senki se kívánta a műsorról levétetni. Ennek a pletykának különben legesattanósból cáfolata lesz az, hogy A kormánybiztos vasárnap ismét visontlátjuk az aradi színházban.

* Muzsikusz leány. Jarnó György bájos muzsikája operettje, a Muzsikusz leány, a mely óriási sikert aratott Aradon, holnap ismét műsoron van. A főszereplők a következők: Dióssy Nus, Zalay Margit, Sütő Mancsi, H. Fekete Aranka, Benkőné, Huszár, Heltai, Ladiszlay, Várnay és Vass.

* A Balkán hercegnő. Péteken mutatják be Rubens Pálnak nagysikerű operettjét, a Balkán hercegnőt. A darab fényes kiállításban kerül színre, a menyiben az igazgatóság teljesen új díszleteket és jelmezeket készíttetett. Pompás táncokat lejtene a darabban, amelyeket Benkőné és Polgár tanítottak be. A két női szerepet Sz. Rontay Boriska és Dióssy Nus játszák.

* A leánykereskedelem ellen világszerte összefogott a társadalom és ebben a mentési akcióban nem utolsó segítő eszköz az a megrázó sujtó mozgófénykép, melyet máris üdvös hatást keltve mutatnak be világszerte. Az Uránia színház minden más várest megelőzőleg Aradon most mutatja be ezt a kolosszális érdekességű képet, melynek jeleneteit a következőkben ismertetjük: Egyik berlini előkelő újságban egy dugaszdag külföldi urhölgy magas fizetés mellett társalkodónót keres. A jelentkezőket egyik legelőkelőbb szállodában fogadja a kitzött órában. A hirdetés felkelti egy tiszteletreméltó polgárcsalád érdeklődését is és a szülők jégyben járó, esinos egyetlen leánya, hogy a hozományt mielőbb tiszteességes munkával megkereshesse, hajlandó pályázni a hirdetett állásra. Maga az apa kíséri el a leányt a szállodába, ahol busás fizetés ellenében elszereződik az őt fogadó, tiszteletreméltó kinézésű hölgy mellé társalkodónőnek. Hiábavaló a vőlegény rimánkodása, az önértetes leány egyik legközelebb induló hajóval elutazik. A leányt következő jelenetben már szomorú kétségbeesésben látjuk viszont. Lelketlen leánykereskedők kezébe került, akik Londonba cipelték és ott egy bűntanyáru akarják a legdurvább inzultusokkal bűnre bírni. A szerencsétlen teremtes, csak hogy ártatlanságát megvédelmezze, emberfeletti erővel küzd a becstelenség és végső kétségbeesésében szinte gyilkosságra vetemedik, mikor az örömtanya egyik hozzávetett látogatóját csakis fojtogatással tudja távollattartani magától. Leírhatlan szenvedések martaléka a szerencsétlen leány, akinek végre is sikerül egy levelet kicsempészni, amelyben szüleiivel tudatja hol-létét. Időközben a menyasszony után sóvárgó vőlegény szörnyű gondolattól üldözve, a leány keresésére indul. Londonba érve egy kiváló detektív segítségét veszi igénybe és ezzel együtt sikerül is a leány közelébe jutni, akit az örömtanyán egy vad bacchanália közepette a leg-nagyobb kétségbeesésben lát viszont. Pár pillá-

nat alatt lopva megbeszéli a szökés tervét, amit másnap végre is hajtanak. Siker azonban nem koronázza tervüket, mert a bűntanya lelketlen tulajdonosai automobilon veszik üldözbe a kocsin menekülőket. Hosszas dulakodás után letaperik a bátor mentőket és a szerencsétlen áldozatot vissza cipelik a fürtelem tanyájára. A detektív a londoni rendőrség intervenciójához fordul, amelynek segítségével sikerül a bandát egy amerikai hajón, abban a pillanatban lefűlelni, mikor a szegény leányt élő árúként akarják ismeretlen helyre csempészni. A boldog viszontlátás szívekre markoló jelenetével hat a hatalmas kép, melynél igazabbat, hatásosabbat és példaadóbbat még nem produkált a kinematográfia. A szenzációs képet, melynek előadása több mint fél órát vesz igénybe, még csak csütörtökön mutatja be az Uránia.

241

Aradiak mozgalma

a halottégetésért.

— Indítvány a közgyűléshez. — Krematórium a vesztőhelyen. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 29.

Aradváros törvényhatóságának tagjai között figyelemreméltó mozgalom indult meg amaz eszme követése iránt, amely a külföld művelt államaiban már rég sok hívet hódított. Az akció a halotthamvasztás érdekében indult meg s az élén Lukácsy Lajos törvényhatósági bizottsági tag áll, aki aláírási ívet körözött a városlatyák között.

Az aláírási ív szövege a következő:

Tekintetes Városi Tanács! Tekintettel arra, hogy a haladó kor kultúrátzményei és higienikus berendezései sorában igen előkelő és jelentőségteljes szerepe van a halotthamvasztásnak, tekintettel arra, hogy a halotthamvasztás a kulturállamokban már megvalósított, beigazolván a halott eltakarítás ezen módjának óriási esztetikai, egészségügyi, közgazdasági és etikai fölényét a földbe temetési rendszerrel szemben. Míután a fakultatív halotthamvasztás érdekében nálunk is országos mozgalom indult meg, azon kérelemmel fordulunk a tekintetes Tanácshoz, miszerint pártolja az esen irányban beadott indítványunkat, terjessze ezt a legközelebb tartandó közgyűlés elé és mondja ki, hogy a fakultatív halotthamvasztás iránti mozgalmat a fenti okokból örömmel üdvözli, mert ez sokkal méltóbb megemmisülést biztosít az eddigé szokásos temetkezésnél és mondja ki határozatilag Arad szabad kir. város közgyűlése, hogy a fakultatív halotthamvasztási indítványhoz hozzájárul, ennek engedélyezése céljából megkeresi a belügyi kormányt és egyben megkeresi a többi törvényhatóságokat is, hogy a fakultatív halotthamvasztás mielőbbi megengedése iránt a belügyi kormányhoz pártoló felterjesztést intézzenek.

Kiváló tisztelettel Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottságának tagjai:

Szalay Károly	Lukácsy Lajos
Hehs Béla	Nemess Zsigmond dr.
Maresch Gyula	Faragó Rezső
Ottenberg Tivadar	Szántay Lajos
Kronstein dr.	Waldner Gyula
id. Kristyó János	Szabó Albert
Wadowsky Gusztáv	Varjassy Arpád
	Somló Armin dr.

I lelékes faktorok a legnagyobb jóakaratot tanúsítják az ügy iránt s határozott támogatást ígértek. Ez és a bizottság tagjai között való

nagy érdeklődés azt mutatja, hogy a füzeteket keltő mozgalom nemcsak eredménytelen.

Ezzel kapcsolatban arról is értesültünk, hogy Nemess Zeigmond dr. egy krematórium felállítatását is tervezi. A halottégető a veszély területére kerülne Nemess számítása szerint.

HIREK.

Hermann Ottó köszönete.

— Az agg tudós levele. —

Távirati tudósítás.

Arad, november 29.

Hermann Ottóról, a magyar tudósok egyik büszkeségéről abból az alkalmából, hogy az egyik tudományos társaság rendes tagjává választotta, kedves megemlékezést küldt néhány nap előtt az „Esti Ujság”. Az ősz tudós ma a következő levélben mondott köszönetet a megemlékezésért:

— Kedves Szerkesztő Uram! Fogadja az „Esti Ujság” 269. számában foglalt dícsőítésért hálás köszönetemet, amivel azonban nincsen mondván az, hogy annak mértékére részolgáltam. Becsese teszi a méltatást a jóindulat, amely kisugárzik belőle. Mily ritka mádkorunkban! Ami a mértéket illeti, az felidéz bennem édesatyám emlékét, aki, amikor új ruhát szabottat reám, ezt mondogatta: „Bőre szabja mester uram, hogy a gyerek bele-möhessen!” Bele is nőttem mindenikbe, mert hisz az élet előtttem volt. De most hogyan nőjek bele abba a fenséges és bő köntösbe, amelyet az „Esti Ujság” rám szabott, most, amikor az élet már mögöttem van. A magyarok mostani királyárát a magyar sajtó szokta írni, hogy déleleg tartással, ruganyos léptekkel mozog. — elhiheti; de én? Én nem hiszem, hogy tartásom egyenes, hogy elbírnék még egy nyilas puzdrát. S ha elbírnám is, mibe lóhatnám a nyilam? Gyötör az aggodalom, amint a közromlást látom: az egyke, a tudóvász, a kíváncsi és a visszavonás, dulas; hova vezethet ez? Lehet, hogy aggodalmam az aggaggal járó kishitűség. Ne is legyen igazam. Igazolja a jövő azokat, akik hiszik, hogy a közerkölcsben megérett nemzet számára is van feltámasztás. Az én istenem áldja meg.

Az öreg Hermann Ottó.

— Időjárás. Az aradi meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 30-án az időjárás: elvélve csapadék, keleten hideg.

— Új postaigazgató. A hivatalos lap mai száma egy kiváló főtitkár megérdemelt kinevezését közli. A király kishindi Hindy István posta és távirat tanácsost főtanácsosává nevezte ki a postatávirat igazgatói címet adományozta neki. Hindy István a postaigazgatóságnál az anyagkezelési osztály élén áll és ebben a minőségében rendkívüli érdemeket szerzett magának a kincstár érdekeinek védelmében. Szigorú, de igazságos főtitkárviselőnek ismerik és ezzel a hivatalnok érénnyel megismereste fölöttesséinek becsülését is, amit a mai kinevezés is igazol. Ez a kinevezés nemcsak hivatalos körökben kelt örömet, hanem mindazok között, akik az új postaigazgatót személyesen, vagy csak működése révén ismerik.

— Erődy — kivándorlási bizos. Budapestről jelentik: Egy fővárosi estilap híradása szerint Erődy Sándort a kormány kivándorlási bizosává akarja kinevezni. Ezt az állást az 1911. évi költségvetésben kreálták miniszteri tanácsosi ranggal és fizetéssel.

— Ezüstlakodalom. Ifj. Weisz Mór, aradi kereskedő te nap, szűk családi körben ünnepelte házasságának huszonötödik évfordulóját.

— Új közjegyző. A hivatalos lap mai száma közli, hogy Gárdi László, a budapesti fővárosi ügyvédet Topolyára, Orley György berettyóújfalui közjegyzőt Nagyváradra, Brada Sándor dr. marosvásárhelyi ügyvédet Kismartonra és Hedry Aladár dr. budapesti közjegyzőhelyetteset Budapestre közjegyzőkké kinevezték.

— Tolstojné haldeklük. Varsóból jelenik: Tolstojné állapotában a javulás csak látszólagos volt. Tolstojné tegnap rosszabbul lett ismét, láza 41 fokra emelkedett, a szív működéséggagstóan gyöngült és néha úgy látszott, mintha már megkezdődött volna az agónia. Az orvosok el vannak készülve a katasztrófára. — Varsóból újabban a következőket jelentik Tolstojnéról: A haldokló Tolstojné arra kérte egy körül tartózkodó barátait, köztük Markovicsit, hogy pap nélkül és egyházi szertartás nélkül temessék el férje mellé. Azán környezetének különös megbízást adott. Fehérnemű szekrényében — ugymond — egy lepecsételt boríték van, benne pedig egy költemény, amelyet férje első házasságuk évfordulójára írt. Ezt a borítékot azonban csak halála után szabad felbontani.

— Szápáry Pál gróf betegsége. Megírtuk lapunkban, hogy Szápáry Pál grófot Bécs egyik mulatójában jobboldali szélhűtés érte, aminek következtében most a Cottage szanatóriumban kezelteti magát. Szápáry Pál gróf betegségeiről egyik barátja a következőket mondotta egy újságírónak:

— Szápáry Pál gróf a múlt hét keddjén jött be a szanatóriumba. Előző este öcsésével, Szápáry László gróffal egy mulatóhelyen volt és ott észrevette, hogy jobb karja megbénult. Másnap eljött ebbe a szanatóriumba fivére kíséretében és itt érte a második roham, amely állapotát némileg súlyosabbá tette. Urbanosics tanár megvizsgálta a beteget és azt tanácsolta neki, hogy a szanatóriumban kezeltesse magát. Itt is maradt és itt vett lakást Szápáry László gróf is, hogy bátyja mellett lehessen. Az utóbbi két napon javult állapota és öcsése már el is hagyta a szanatóriumot, bár Bécsben maradt. Reméljük, hogy Szápáry Pál gróf egészsége néhány nap múlva annyira helyreáll, hogy öcsésével délvidékre utazhatik.

— A Józsefvárosi Kör botránya. Budapestről jelentik: A főkapitányságon ma Cibor Ferenc rendőrfogalmazó beidézte Róth Sándort, az Erzsébetvárosi Kaszinó croupierjét, akitől a Józsefvárosi Körben kártya közben ellopták a pénztárcáját. A rendőrség az ügyben, minthogy a lopás hivatalból üldözendő, megindította az eljárást. Róth Sándor vallomásaiban elmondta, hogy tizenegy órakor érkezett a Józsefvárosi Körbe, ahol éjjelleg baccarat-t játszott. Azután ámentek egy kisebb kártyaterembe, ahol nasi-vasit játszottak. Ügyvédek, hivatalnokok, kocsijárosok, asztalosok voltak jelen. Három órakor észrevette Róth, hogy eltűnt a pénztárcája. Felszólította a jelenlevőket, hogy ha egy negyedóra múlva nem lesz meg a tárcsa, telefonál a rendőrségre. A negyedóra elmúlt és a croupier telefonált. Míg azonban a detektívek megérkeztek, a Kör megbizta a gardát és egy ügyvédet, hogy kutassanak a pénztárcá után. Meg is találták a félreeső helyen, az ablakpárkányon, oly magasságban, hogy csak székekkel lehetett levenni. Feldobták oda. Róth Sándor, az Erzsébetvárosi Kaszinó croupierjének vallomása szerint, a tárcsában, mikor eltűnt, száztízezer koronáról szóló takarékpénztári könyv és hátezer negyvenkorona készpénz volt. Amikor megkerült, a száztízezer koronás takarékpénztári könyvek hiánytalanok voltak, de pénz már csak három ezer korona volt benne. A többi ellopták. A rendőrség megindítja a nyomozást és hokaptól kezdve sorba kihallgatják azokat, akik azon az éjszakán a Józsefvárosi Körben jelen voltak.

Lipót király elrejtett milliói. Brüsszelből feltűnő távirat érkezett ma. Tudvalévő, hogy Lipót külön vagyónáról, amely elrejtve volt, eddig azt hitték, hogy csak 30 millió frank. Ma megállapították, hogy a titkolt vagyona 100 millió frank. A titkolt vagyona miatt újabb pör támad az állam és a király gyermekei között, mert mindkét fél magának követeli azt.

— A nemzeti munkapárt a törvényhatóság tagválasztásánál. Az eddig lezajlott törvényhatósági tagválasztások a nemzeti munkapárt döntő győzelmét arattak. A választások statisztikája az ismeretes aradi és aradmegyein kívül a következő: Megválasztott Biharban 107 munkapárti, 45 függetlenség párti. Hontmegyében 37 mp. — 7 fp. Kisküküllő megyében 37 mp. — 13 fp. Krassószörénymegyében 134 mp. — 30 nemzetiségi. Pestmegyében 75 mp. — 73 fp. Pozsonymegyében 84 mp. — 45 fp. Szatmármegyében 94 mp. 41 fp. Szepesmegyében 62 mp. — 24 fp. Temešmegyében 138 mp. — 25 fp. Tordaarnyosmegyében 59 mp. — 12 fp. Szabadán 82 mp. — 9 fp. Hódmezővásárhelyen 33 mp. — 15 fp. Császd az egyetlen vármegye, ahol a harminc függetlenséggel szemben csak husz munkapárti választottak meg, de itt is a husz munkapárti mandátum szaporulatot jelent.

— Öngyilkos ulánus főhadnagy. Welsből (Felsőtirol) jelentik: Egy itteni szállóban szombaton este egyenlőtte magát egy magyar ulánus főhadnagy, Ruzicska Ferenc. Két évvel ezelőtt került Welsbe; az év tavaszán becsületeli ügye támadt egy vadászhadnagygyal, amelynek eredményeként Ruzicska elvesztette rangját. Arontul fegyvertechnikai tálmányainak és több tálmányát szabadalmaztatta is. Néhány hónap óta betegeskedett és ez végtelenül idegessé tette. Pánteken felkeresett egy orvost, akinél a szív helye iránt tudakozódott.

— Holnap egy kis lövöldözés lesz, mondta, amikor eltávozott. Aztán szombaton elkövette az öngyilkosságát.

Holtteste mellett több levelet és végrendeletet találtak, amelyben általános örökösül Vasvármegyében lakó édesatyját nevezi meg. Egyik levelében Sudava vezérőrnagy, dandárparancsnoktól búcsúzik és azt hangztatja, hogy birói tévedésnek volt áldozata.

— Házasságtörésért elítélt milliomos. Bécsből jelentik: Az osztrák főváros egyik előkelő, durgardag műépítész állott tegnap a bécsi törvényszék elé. Az építész, Wohlmayer Vilmos, felesége jelentette fel házasságtörés miatt. Az asszony elmondotta feljelentésében, hogy férje egy kis bécsi utcában szobát tart magának és ott gépirónőjével, Brozik Mariával viszonyt folytat. A tegnapi tárgyaláson Wohlmayer tagadta a vádat. Asszal védekezett, hogy az a szoba az ő fiókirodája volt és ott ő a gépirónőnek nagyobb munkálatokat diktált. Az asszony ügyvédje azonban bebizonyította, hogy ebben a fiókirodában mindenféle tute volt, csak íróasztal és írógép nem. Kihallgatott tanúk is azt bizonyították, hogy a szoba berendezése olyan volt, hogy azt irodának nem lehetett használni. A bíróság bebizonyította, hogy vette a házasságtörést és kétszer koronáritélt a műépítész. Az ítélet érdekes indoklása kimondja, hogy az a tény, hogy az ifjú szoba berendezése minden tekintetben találk helyre vall és hogy a férj állításának igazolására semmit sem tud felhozni, bebizonyítottak mutatja a házasságtörést.

— Eljegyzés. Jausz Oszkár Ménéseről eljegyezte Sauer Margitot Zomborban.

— Kell Manó cég ajánlja csipke és szallag különlegességeit. Telefon szám 673. 462.

— A ló kérelme. Csaknem mindennapos jelenet volt az még néhány évvel ezelőtt is, hogy hegyetlen kocsis emberek két kére fogott ostor-nyéllel püfölték a szekerük elé fogott szegény lovakat, ha azok az éhségtől és fáradságtól kimerülve nem tudták tovább vonszolni nehéz terhüket. Ezek a nyilvános állatkínzások ma már egyre jobban ritkulnak, mert az állatvédő egyesületek szigorúan ellenőrzik a barbár cselekedeteket és a rendőrbíróknak bejelentenek minden kinszt. A nagyvárosokban ez az ellenőrzés intenzívebben történik meg, de faluhelyen rengeteg tere nyílik a titokban való állatkínzásnak. E helyeken a nemes intenciójú állatvédő egyesületek inkább a lelkeire igyekeznek hatni azoknak az egyszerű embereknek, akik állatokkal bibelődnek a lelki dorvaságuk kitörésének tekinthető a kinszt. Az aradi állatvédő egyesület a falubeli kinsztok csökkentésére azt a módszert alkalmazza, hogy magyar, német, román nyelvű falragaszokon kéri a népet az állatokkal való jó bánásmódra. A minap Aradmegye minden községében ilyen nyomtatványokat osztogattak:

„A ló kérelme. Hozád, gazdám, szól alázatos könyörgésem! Adj ennem és innom, ha eltelt a fáradságos munka napja, adj szállást tiszta istállóban. Szólj hozzád, mert a szavad hatalmasabb, mint a gyeplő és az ostor: simogatva taníts meg a munkára. Ne üss, ha hegynek visz az út és ne rángasd a gyeplőt kegyetlenül, ha lejtőhöz érünk. Ha nem találom el azonnal avaratodat, ne nyulj mindjárt ostorhoz, hanem vizsgál meg: rendben van-e a gyeplő és győződjél meg róla: nem törte-e patáját a patkó vasa. Ha elcsórom a takarmányt: nézd meg a fogamat és ne vágd le a farkamat, mert ez az egyedüli védelmem a legyek ellen, amelyek gyötörnek. És aztán én jó uram, ha előregaszom, gyöngye és haszonalan leszek, óh, skkor ne káromkodj el az éhhalálra: pusztíts el te magad, hogy ne szenvedjek fölösleges módon. És bocsásd meg nekem, hogy ezzel a kéréssel fordulok hozzád annak a nevében, aki szintén istállóban született.”

Es az egyszerűségében is megható írás talán gondolkodóba ejti azokat, akiknek eddig egyetlen gondolatuk volt (s azt is nem a fejükben, hanem a kezükben tartották): az ostor.

— Öngyilkos nyomdász. Gréezi István nyomdász szerdán délután Iona-utca 25. számú lakásán Flobert-fegyverrel mellébe lötr. Súlyos sérüléssel a kórházba szállították. Tettét itt állapították meg, és azt mondta, hogy öngyilkos volt, mert a kérés miatt akart megválni az életét.

— Lelőtt fatolvaj. Baranyi Imre berzovai kincstári erdőőr éjjeli szolgálatot teljesített az erdőben; éjfél tájban fűrészt hallott a szomszéd irányába. A midőn közel volt, megadarsa szólította a fatolvajt és az a nála lévő kuszánggal rátámadt Baranyira; dulakodás közben Baranyi fegyvere elcsúszott és a tolvaj hasába fúródott, amitől eszméletlenül rogyott össze. Baranyi azonnal bejött a községbe a jelentést tett a csendőroknak, a kik kimenek az erdőbe, eszméletre térítették és megállapították, hogy az illető Cserbe F. a jómódú berzovai pardálkodó. Felgyógyulásához kevés reményt fűznek.

— A Vadászklubban szertől kezdve minden este legifjabb Purcsi Papi békésabai cigányprimás teljes zenekarával hangversenyer. Felhívjuk rá olvasóink figyelmét.

— Köszönetnyilvánítás. Glück Károly az első aradi betegsegélyező és temetőkezelő egyesület elnöke 27. évi tartott választmányi ülésén 100 koronát adományozott az egyesület Menház-alapjára. A nagy-lelkű adományért ezúton is halás köszönetet nyilvánítja Kohn S. N. elnök.

— Elveszett. A kereskedelmi iskolától a Bocskai-terig elveszett egy fekete nyúl óra láncsal. Kérjük a becsületes megtalálót. Háber Andor Bocskai-ter 5. számú lakásán átadni, ahol illő jutalomban részesül.

— Születések és halálozások. Az aradi anyakönyvi hivatalban november hó 28. án a következő születéseket és halálozásokat jelentették be: Született: Reich Béla betűszedőnek Katalin nevű leánya. Kis István géplakatos Mária Teréz nevű leánya. Sangiorg György fűváros Emilia nevű leánya. Kis István kocsis Erzsébet nevű leánya. Meghalt: Kiszinger Ferenc fia ocsesemő. Csete József 22 éves hivatalosolga neje. Lenhard Jánosné 84 éves házastestvére. Fényes János 20 éves pályamunkás, Bogos Margit 20 éves. Bonta Aurél 50 éves iskolai tanár. Zászló János 45 éves adóhivatali díjnok. Szilágyi Ferenc Vilmos 14 napos ocsesemő.

— Perzsaszőnyeg raktáram. Deák Ferenc utca 40. sz. alatt megnyílt. Tisztelettel Schwarz Zsigmond. 3698

— Tamásdán István dr. fogorvos Batthyány-utca 30. sz. 4006

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére. — hásilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér. Wofek és Welszánál. 379

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás.

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, csukló-ízületeknél, vörhenynél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

Természetes vasmentes szavanyvíz.

szárazító és gyógyító hatású.

SCHULTES ÁGOST. Salgó-Pálosi Salvator-Forrás. Vállalat, Budapest, Rudolf rakp. 4.

Színházi pletykák.

(Fővárosi levél.)

(A testőr.) Csakugyan: a Vigaszínház embe- reinek igazuk van, amikor azt hirdetik boldogan mindenfelé, hogy a Vigaszínháznak fönnállása óta nagyobb sikere nem volt, mint A testőr. Molnár Ferenc briliáns vígjátéka egyenesen szédítő sikert aratott és máris elindult egy olyan karrier útjára, amelyet magyar darab még a ha nem futott be. Mert nemcsak az igaz, hogy a Vigaszínháznak nem volt fönnállása óta ekkora sikere, hanem ennél még sokkal több. Az, hogy ilyen sikere magyar darabnak nem volt még soha. Vághódító útjára megindult már A testőr és valószínűleg még sokkal nagyobb sikereket fog elérni, mint Molnár Ferencnek másik szenzációs darabja ért el: Az ördög.

A legjobban bizonyítja A testőr igazán páratlan sikerét az, hogy életének első hetében máris ötvenezer koronát hozott szerzőjének. Ez az ötvenezer korona, amely A testőr karrierjének csillogó kezdetét jelenti, a következőképpen oszlik meg:

Hat vigaszínházi előadás tantiémje	3000 K
A Franklin-társulat a könyvért	2000 "
Edwardstól tantiém-előleg	24.000 "
Barnowsky igazgatótól tantiém-előleg	6000 "
Szerződésnélküli országok jogáért	20.000 "
Összesen	55.000 K

A legnagyobb tétel ebben a statisztikában az a tantiém-előleg, amelyet a kiváló szerző Georges Edwards tól kapott. Edwards a legnagyobb színházigazgatók egyike, valóságos angol színházkirály, akinek csak Londonban kilenc színháza van és aki országon minden nagyobb angol városban képviselve van egy hatalmas színházzal. Edwards a napokban volt Budapesti és néze végig A testőr vígjáték előadását, amelyről annyira el volt ragadtatva, hogy rögtön megvette a jogot összes színházai számára és adott is ezer font tantiém-előleget Molnárnak.

Edwards-ot már rég ismeri Faludi Miklós, a Vigaszínház igazgatója. Mikor még Faludi a régi Népszínházban volt, ottan kiküldték őt Londonba, hogy a San Toy előadási jogát szerezzék meg. Faludi elutazott, de három napig nem tudott beszélni a hatalmas Georges Edwards-szal. Végre,

miután már a negyedik délelőtti kilenc órától délután négyig antichamberosított nála eredmény nélkül, beküldte a névjegyet hozzá és ráírta, hogy 3000 mértéket utazott csak azért, hogy vele beszélhessem. Erre aztán fogadta őt a színházkirály.

Faludi Miklós eszébe juttatta most ezt a történetet Edwardsnak. Georges Edwards meséltogva emlékezett vissza az esetre és nevetve válaszolt Faludinak:

— Na, ha legközelebb Londonba jön, jövö- tesszem a dolgot. Én magam fogom várni a vas- atnál...

(Az igazgatóné.) A Nemzeti Színház nek két bemutatója is volt ezen a héten, az egyik a Nemzeti Színházban, a másik a Várszínházban. És a két bemutató két nagy sikert is hozott. A barrikád, Paul Bourget kitűnő színműve, diadalt aratott a Nemzetiben, a Maguntam Margitot, Courteline-Welt pompás vígjátéka pedig a Várszínház közönségét bódította meg. Ezen a héten tehát sok dolgok volt a színházi kritikusok- nak, két nap egymástól is főpróbára kellett men- niük a Nemzeti Színházba. De egyik kritikus sem panaszkodott e miatt. A Nemzeti Színházba min- denki szeret főpróbára járni, aminek az egyszerű magyarázata, hogy ezeken a főpróbákon egy na- gyon kedves háziasszony van: az igazgatóné, Tóth Margit. A direktornak mindenkihez van egy kedves szava, sőt egy kedves, finom — po- gácsája is, amit maga sütött és amivel maga ki- nálja sorra a főpróba vendégeit.

A Nemzeti Színház főpróbájának bájos házi- asszonya A barrikád főpróbáján pogácsákinálán közben furcsa hírral lepte meg Keszler Józsefet, az ismert kritikust.

— Hallotta? — az aram el akar télen- válni...

— Lehetetlen — hűledezett Keszler.

— Pedig így van. — Hirdeti mindenfelé, már az utcákon is ott láthatja mindenki, mert kiki- nálja az embereknek az aram a hirdetőoszlopok- ról: „Maguntam Margitot”...

(A skála.) A Cigány-szeretlem, Lehar Fe- renc nagyszerű operettje, már bezedik a huszon- ötödik előadás felé és még minden este búcsúkon hirdeti a Király-Színház foyerjában a fekete tábla, hogy „Mindem jegy elkel.” Zsoltot has- tapotol estéről-estére Fedák Sárinak, aki mostani diadalával a régi nagy sikerek fényét is kezd elbe- mályosítani.

Minthogy pedig egyelőre beláthatatlan időhig az egyetlen műsordarabja marad a Király Színház- nak a Cigány-szeretlem, a személyzetnek az a ré- sze, amely a Lehar-operetben minc elfoglalta, az Uránia-ban játszik. És már az Uránia-nak is megvan a maga nagy primadonnája, kedvence, di- vája: Kormos Ilonka, aki itt ugyanazt a szerepet tölti be, mint Fedák Sári az anyaszínházban. A Narancsvirág és az Édes árgem primadonna- szerepeit ő játssza, olyan sikerrel, amely veleke- dik a Király-Színház-beli Fedák sikerekkel.

A tegnapi előadásban is színtelenség- szor hívták a lámpák elé a művészt. A közönség tapsolt, el volt ragadtatva. Különösen két urnak totazott na- gyon Kormos Ilonka és az egyik csodálkozva mon- dotta előadás után a barátjának:

— Te, bámulatos, hogy egy művész- nő ugyan- olyan pompásan játssza egy fiatal leányt, mint egy öregasszonyt. Nagyszerű nő ez a Kormos Ilonka. És micsoda gazdag skálája van neki...

— Gazdag skálája? — mondta a másik. — Szó sincs róla, egyáltalában egy skálája sincs neki, az a háromemeletes háza már azelőtt is megvolt.

Sunlight

Gyapju és flanellek részére nincs finomabb és tisztább mosószer mint a **Sunlight szappan**

A Sunlight szappannal mosott gyapjuk összemenése vagy összeszűrődése kívánzárva.

Kettős darab 30 fillérért.
Nyolcszögletű darab 16 fillérért.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A katolikus kör felolvasó-estélye. Az Aradi Autonom Katolikus Kör holnap, szerdán délután öt órakor tartja második felolvasó-estélyét a Lyceum dísztermében. Az estélyen előadást tartanak Krüger Aladár dr. nagyváradi ügyvéd és Monay Ferenc dr. minorita-rendi tartományi titkár; ezenkívül zeneszámokkal szerepelnek Zoltay Mátyas zenetanár és Zoltay Mátyasné zongoraművésznő.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Ujaradi gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujrad, nov. 29.

Az időjárás ismét rendellenes. Most, amikor a téli napok már indokolnak lennének, azt mondhatjuk, kellemes napok vannak. Ezenben, amikor már szép időre lesz szükség, zord téli időnk lesz.

A gabonaüzlet irányzata az időjárás hatása alatt áll. Ha hideg: szilárd, ha enyhe: laza.

A mai piacon elkelt:

1200 mm. buza	10.00—10.10
500 mm. tengeri	4.50—4.60
Rozs	6.60—6.70
Zab	7.40—7.50
Árpa	6.80—7.00

Az árak ötven kilogrammonként, koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, november 29.

Amerika 1/2-al olcsóbb. Kínálat, vételkérő kerület, 10 ezer mm. tartott.

Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli árszám	3 csúsz árszám
Buza 1911. áprillisa	11.02—11.03	11.03—11.04
Buza 1911. májusra	10.97—10.98	10.98—11.00
Buza 1911. októberre	1.67—1.68	10.70—10.71
Rozs 1911. áprillisa	7.55—7.56	7.55—7.56
Rozs 1911. októberre	7.63—7.69	7.70—7.71
Tengeri 1911. májusra	5.63—5.61	5.60—5.61
Zab 1911. áprillisa	8.40—8.41	8.38—8.39

A Temesvári Lloyd-Társulat

terményosarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. Nov. 29.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	—	—	9.70—9.80
76	—	—	9.85—9.90
77	—	—	9.90—9.95
78	—	—	10.00—10.10

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	—	—	9.50—9.60
Rozs	—	—	6.70—6.75
Árpa	—	—	6.70—6.75
Zab	—	—	7.00—7.10
Tengeri	—	—	6.20—6.30
Tengeri (ul)	—	—	4.40—4.45

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Nov. 29. —

Magyar aranyárjádék 4%	—	—	111.40
Magyar koronajárjádék 4%	—	—	91.95
Magyar koronajárjádék 5 1/2%	—	—	81
Magy. földteherm. kötvény 4%	—	—	92.60
Horvát-szlavon földteherm. kötv. ny	—	—	94
Magyar nyereséysoraegy kölcsön	—	—	222
Tiszszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	155
Osztrák járadék papírban	—	—	93
Osztrák járadék ezüstbe	—	—	96.75
Osztrák járadék aranyban	—	—	115.50
Osztrák koronajárjádék 4%	—	—	93.10
1860. évi osztrák államsorsjegy	—	—	168
Osztrák-magyar bankrészevény	—	—	18.85
Magyar hitelbank-részevény	—	—	856.25
Osztrák hitelintézeti részevény	—	—	667.75
Osztr.-magv.-államvasuti részevény	—	—	751.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	—	—	19.06
Német birodalmi márka	—	—	117.55
London vista	—	—	240.60
Paris vista	—	—	95.15
20 márkás arany	—	—	25.51

Budapesti kőbányai sertéskereskedelem

— Nov. 29. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig érjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 150—52 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 156—160 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 162—163 fillérig.

Sertéslétszám: nov. hó 25. napján volt készlet 20550 darab, nov. 26. napján felhajtott — darab, nov. 26. napján elszállított 434 darab, nov. 27. napjára maradt készletben: 20116 darab. A hízott sertés üzlet irányzata változatlan.

Feloldó szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1910. évi november hó 30. án:

A) bérlet.

A) bérlet.

A muzsikus lány.

Operette 3 felvonásban. Írta: Buchbinder Bernát. Fordította: Mérey Adelf. Zenéjét szerzezte: Jarno György.

SEMÉLYEK:

Eszterházy	Ladislav J.	Elena	Zalay Margit
A hercegné	Benkőné.	Brigitta	H. Fekete E.
A fiatalherceg	Sütő Mancs.	Rézi	Dióssy Nusi.
Haydn József	Várnay Jenő.	Péter	Heltai Jenő.
Károly	Huszár K.	Salamon	Vass Jenő.

Közdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA

mezőfénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. nov. 30-án, szerda:

1. Tanulságos vadászkalandok. Humoros. — 2. A lekészt vonat. Humoros. — 3. A serleg. Dráma. — 4. A csörgőkigyó. Humoros. — 5. A briensi tó. Laványos. — 6. A feltékeny fogorvos. Humoros. — 7. Leányvásár. Dráma.

Előadások d. u. 5 órától kezdve.

Helyárak: I-es hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-es hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

NYILTTER.

Ma és a következő napokon a Vadászkiért éttermében

legifjabb

PURCSI PEPI

békésesabai híres cigányprimás
14 tagból álló kitanó zenekarával

hangversenyez.

Kitanó magyar konyha. — Tisztán kezelt italok. Dréher féle á lá Schwacháti sör. Mindennap 8 órától huszfélé kitano reggeli.

Szabad bemenet.

Tisztelettel NAGY LAJOS.

Következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

100,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Sas Ede: Küzdelem egy sirért, Leroux G.: Az operaház fantomja Szabolcska Mihály: Dalok hazulról, Stocpoole Vere: A csendes mocsarak, Ady Endre: Sápadt emberek Malonyai Dezső: Az öreg méltósága, Lörinczy György: A verdibáli nász, Guthi Soma: A kormánybiztos, Bársony I.: A boszorkány, Herczeg F.: A fehér páva, Szomaházy I.: Hellerné, Havas Iván: A császár obestere, Egy önkéntes naplója II. rész: Az üteg, Pemberton: Fehér falak, Falk Zs: Repülünk, Pröhle V.: Napkeletről, Zsoldos D.: Highlife: Nők a kultúrában, Tonelli Sándor: Angolok és amerikaiak Caine Hall: A vörös Jazon. Műveltség könyvtára VII: Az ó- és középkor története.

Németben: Hartwig G.: War ich geblieben doch Heimburg W.: Die lustige frau Regine, Rant sau A: Ein unmöglicher Meusch Reuter Gabriele: Saufte Herzen: Carla Eden: Die Goldene Brücke, Villinger H.: Mutter und Tochter, Skowronnek R.: Schweigen im Walde, Schlicht Freiher: Leintant flirt, Höcker P. O.: Dodi, Lagerlöf S.: Jerusalem, Hoffensthal H.: Lori Graff, Mantuffek U.: Erneste, Brachvogel Carry: Der Kampf um den Mann, Berkow Karl: Frauenliebe, Champol: Schwester Alexandrine, Geijerstam G.: Das ewige Rätsel, Eschstruth N.: Die Roggenmuhme, Ganghofer L.: Der laufende Berg, Der Unfried, Edelweisskönig, Schloss Hubertus, Westmark H.: Der Sieg des Lebens, Ballestrem A.: Ihre Majestät, Lee Jennette: Onkel William,

Kölcsöndíj: havonként 1 korona 20 fillér vagy kötetenként fizetve 8 fillér.

A vidéki bérlok is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek.

Zenemű-kölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill., vagy füzetenként 14 fill.

Legujabbak: Heidelberg: A Jasz — leány. Sas Náci: Letűnt a nap. Hajtsd ide párom a fejedet. Kun M: Pincér fizetek. Weiner: A pesti duhaj. Komáromy: Vándor keringő. Sas Náci: Gesztenye nótá, Jé maga az a Grün!? Nicholson: Nagysád ne siessen... Wollner: Néger Don Juan, Zerkovitz: Rövid az élet, hosszú a sir! Heidelberg: Dal a kiskoru Pistáról, A mama, Dr. Gelén: Fagyoshistória, Gerő: Nóta a Zsusirol. Fráter: Ha meghalok. Huzzad cigány. Tellmann: Tücsök dalok. Granichstaeden: Mein Mann war eine Woche in Paris. Monckton: Zülleni, zülleni, Zerkovitz: Bukj el szoknya, Grosz Alfréd: A gázlámpa hogyha kigyuladt. Szirmay: Oh borzalom. A mama alszik, A rapport. Zerkovitz: A kávéház márványszobájánál...

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése

KERPEL IZSÓ,

881

könyv-, zenemű és papír-kereskedése Aradon.

Ügyes kárpitos

olesón ajánkozik házakhoz dolgozni úgy helyben, mint vidékre.

Vidékre árfelemelés nélkül.

Stáhl M.

Bercsényi Miklós-utca 32. 8435

312-1010. vhtó. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti kereskedelm. kir. törvényszéknek 1910. évi 80728 számú végzése következtében dr. Lichtschein Lajos ügyvéd által képviselt Melichár Ferenc budapesti cég javára 94 kor. s jár. erejéig 1910. évi augusztus hó 12-én foganatósított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 626 koronára becsült következő ingóságok, n. m.: 7 mázsa buza, 1 tehén és 2 kazal buzaszalma nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a pécskai kir. járásbíró 1910. évi V. 239/2. számú végzése folytán 94 kor. tőkekövetelés, ennek 1910. évi április hó 15 napjától járó 6% kamatai, eddig összesen 42 korona 73 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Forraynagyiratoson végrehajtást

szenvedő lakásán leendő megtartására 1910. évi december hó 6-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megiegyezéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Pécska 1910. évi november hó 20. napján.

Szabó Imre.

4361

kir. bír. végrehajtó.

A vas és fűszer szakmában teljesen jártas

segéd

azonnali belépésre alkalmazást nyer

Steiner Ferencz és Társa

Petrozsény.

4388

Gábor András és Társa

Telefon 790. sz.

Telefon 790. sz.

Értesíti a tisztelt közönséget, hogy szén szükségletét a Lovardai raktárából szerezze be, hol is a legjutányosabb árban aradi légszuszgári kokszot vehet.

1 métermázsán 1-50 rendű légszuszgári koksz, házhoz szállítva 4 koronára 30 fillér. — Nagyobb vételnél engedményt teszünk. 4104

22665—910.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város tanácsa a város közönsége által a budapesti Mensa-akademiában létesített alapítványi helyre pályázatot hirdet.

A hely mindenkor egy magyar s elsősorban aradvárosi illetőségű ifjával töltetik be.

A pályázati határidő 1910. évi december 10-dike.

A pályázati kérvények Arad sz. kir. város tanácsánál nyújtandók be.

Arad, 1910. november 26.

A városi tanács.

ÚJ ÜZLET ARADON.

November elsején Andrassy-tér 20. szám alatt a Központi szálloda mellett

Ékszerész és órászületet

nyitottam.

Dus raktárt tartok: drágakő, arany és ezüst ékszerekben, arany ezüst és acél óra különlegességekben, továbbá ezüst és prima china ezüst tárgyakban, úgy hogy a legkényesebb ízlésnek is teljes mértékben megfelelhettek.

JAVITÓMÜHELYEMBEN

mindennemű szaktavágó munkák, óra és ékszerjavítás, továbbá átalakítások a legnagyobb szakavatottsággal jó jótállás mellett végeztek. Mint üzietembernek és iparosnak elveim: 4135

Szoliditás, olesóság és megbízhatóság

úgy árák mint a végzett munka tekintetében, a miről remélhetőleg módomból lesz meggyőzni a tisztelt közönséget. — Tisztelettel

FELLNER SAMU,

órász és ékszerész.

Gyermekek és felnőttek által

egyaránt kedvelt friss és kellemes ízű Hajós-féle

Csukamájolaj

most érkezett meg. E fontos és nagy táperezű szer kitűnő hatásának bizonyult

mindenféle légzőszervi bajoknál, köhögésnél, fejlődésben visszamaradt gyermekeknél, stb. stb. 421

Ára egy üvegnek 2 korona.

Fagydagánatok

elmulasztására, fagyviszketegség biztos megszüntetésére legjobb szer a „Frigin.”

Ára egy üvegnek ecsettel és utasítással 70 fillér.

Legjobb fekete

Hajfestő

a „MELOGEN”. Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára 2 korona.

Kitűnő amerikai

gummi

a „NITER” 6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben. —

EHRLICH „606”

Legközelebb megjelenik

Ehrlich és Hata

sajátkezű munkája

az általuk feltalált „606” gyógyító szerről.

Az eredeti kísérletek megörökített élethű képeivel.

Irfák: Dr. EHRLICH P. és Dr. HATA S.

Magyarra fordította, előszóval és magyarázatokkal ellátta:

Dr. Marschalkó Tamás

kolozsvári egyetemi tanár.

Tudományos értéke mellett szenzációsan érdekes munka, melynek tartalmát minden kultúremlernek ismernie kell. o o o o

Bolti ára: füzve 6 K, diszkötésben 8 K.

Az előfizetési összeg beküldése esetén bérmentve küldjük, utánvételes rendelés esetén a portót a rendelő fizeti. — — — — Magrendelhető:

Hegedüs és Sándor

könyvkiadóhivatalától Debrecenben és bármely más hazai könyvkereskedőnél. — — —

Minden embernek nélkülözhetetlen.

Diszkrét szétküldés.

A Kinek

ismerettség híján

házasfőre,
nevelőre,
fiataltanítóra,
könyvtárolra,
segédre,
lapára,
gazdatisztára,
kulcsárre,
vincsallórra,
kártyára,

halcsárre,
gazdaszóra,
szakácsnőre,
mobaleányra,
házi- vagy
irodasszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

Aki

börbeadni kíván

bírtokot,
házat,
vadászterületet,

kocsit,
lovat,
halámszót,
telket.

Aki

eladni kíván

bírtokot,
szőlőt,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,

fiatalt,
műhelyt,
lakást, stb.
vagy

Akimindenféle vótát vagy bérbevetést eszé-
jéből keresi;**Aki**valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabban értesülj, ha az**„ARADI KÖZLÖNY”**

kísérletet

rovattát használja.

APRÓ HIRDETÉSEK.**Árva leány!**

Jelentkezzék a kiadóban.

Nőtlen raktáros.Valamely gazdaságban használ-
ható mesterséghez értő nőtlen rak-
táros keresetetik gazdaságba, azo-
nali belépésre. Cím a kiadóhiva-
talban. 4000**Női divar kereskedő segéd**keresetetik. Ajánlatok küldendők
Lengyel Testvérekhez Aradon. 4846**ovadékképes**pénzbeszedő ügynökök felvételnek
a Singer Co varrógép részvény-
társaságnál. — Jelentkezni csak
személyesen lehet a József főher-
ceg-ut 9. alatti üzlet helyiségben.
4327**Rum,**konyak, bor és egyéb üveg vig-
netták kaphatók Ingusz I. és Fia
könyv és papirkereskedésében
Arad, Andrassy-tér 16. 671**Egy fiatal**nős ovadékképes egyén nagyobb
bérházba házmesteri vagy egyéb
bizalmi állást keres. Cím a kiadó-
ban. 4848**Egy fiatal**árva leány házvezetőnő, vagy
ehhez hasonló állásra helyben vagy
vidékre ajánkozik. Cím a kiadó-
ban. 4855**A cigarettázik**használna Progress szivarkahü-
velyt 100 drb. 26 fill. 1000 drb.
K. 240. Egyedül kapható Ingusz I.
és Fia könyv- és papirkereskedé-
sében Arad, Andrassy-tér 16. és
Weitzer János-utca. 1651**Aki a Révai Nagy Lexikonát**megvenni óhajtja, attól átveszem
a már elavult Pallas Lexikont. A
Révai Lexikont részletfizetésre is
szállítom. — Veszek legmagasabb
árban egész könyvtárakat és hang-
jegyeket, 90,000 kötetes kölcsön-
könyvtár és 80,000 kötetes zenemű-
kölcsonzó intézet. Üzleti könyvek
gyári raktára. Kerpel Izso könyv-
és papirkereskedése, Aradon. 525**Fűszer, rövidáru és férfi ruha**vegyeskereskedésében azonnali
alkalmazást nyer egy jártasság-
gal bíró fiatalember kiegyenszám-
tal a rőfösáruban is teljes jártasság-
gal bír. Román nyelv feltétlen
szükséges. Fizetés 30-40 korona
s teljes ellátás. Nagyobb jártas-
sággal bírók fizetése megállapo-
dás szerint. Vitorel Móránál, Sep-
rös (Aradm.) 4351**Ki venne nőül**18 éves ár-
vát 400000
kor. vagyonnal? Csak komoly szán-
dékú urak, ha vagyontalanok is,
kiknél gyors nősülés akadályba
nem ütközik, irjanak e címre: L.
Schlesinger Berlin 18. 4834**~~~~~**E adó üzem megszüntetése miatt
azonnal Arad, Demefer-utca 41.
42. szám alatt levő leégett ma-
lomban egy 45-55 lóerejű új
két hónapig üzemben volt első-
rendű svéd Bolinder rendszerű
nyersolaj motorral, szépuri la-
kással, kerttel, istállóval, disznó
ólokkal. Akár gyár, vagy mű-
hely berendezésre alkalmas.
Ugyanott két darab 21-es hen-
gerszék, 2 pár kő, 90 méter-
mázsa nyersolaj, egy eszterga-
pad, egy masszív házkapu, ko-
vács fuvó üllővel, több szer-
számmal és egy 1000 kilogram-
mos mázsa eladó. 4834**~~~~~****A jegyzői teendőkben**
jártas, románul is beszélő**egyen**irodamban azonnali be-
lépéssel állandó alkal-
mazást nyer.Javadalma havi 50 korona és
mosás, ágyneműn kívül ellátás,
avagy évi 1000 korona fixfizetés
és mollékjóvedelem Beválás ese-
tén a rendszeresített segédjegyzői
állást elnyerheti.

Kerüls, 1910. nov. 28.

Szöllősy Béla,
jegyző.

4362

Szalkai Arminné

hímző és fehérneművállalata

Arad, Weitzer János-u. 13.

Női, férfi és gyermek kelen-
gyék készítése rövid idő alatt a
legfinomabb hozzávalókkal, első-
rendű kivitelben készülnek. 4091**Uri leányok**fehérnemű varráshoz és
hímzéshez oktatásra fölvé-
tetnek.**Vendéglősök és hentesek figyelmébe!**

4363

Nagymennyiségű **szalmi ecetes**
és vizes ugorka szállítmányom
érkezett, melyet igen jutányos áron hozok for-
galomba. — — — — — Kapható:

Ifj. Honfy Jenőnél Arad, Edelsbacher-utca 20.

Telefon 410.

WINKLER JÓZSEFszőlővessző és szőlőoltvány termelő
Arad, Batthyány-u. 13.Van szerencsém a t. szőlőbirtok-
os urak szíves tudomására hozni,
hogy ez év termésemből nagymeny-
nyiségű kiváló szép fajtisza, és
gyökérzetű bor és csemegefajta**szőlőoltvány**ugyszintén szőlők pótlására kivá-
lóan alkalmas 1 és 2 éves gyökere
Riparia Portalis szőlővessző kerül
eladásra mérsékelt árák mellett.
Bővebb felvilágosítással és áraján-
lattal szívesen szolgál4101 Winkler József,
Arad, Batthyány-u. 13.

5417-1910.

Hirdetmény.A nagyméltóságú m. kir. föld-
mívelésügyi miniszter ur 106732 IX.
A. 3. sz. körrendelete folytán fel-
hívom a gazdaközönség figyelmét
a haltenyésztésre.A haltenyésztést a földmívelés-
ügyi kormány megfelelő támoga-
tásban hajlandó részesíteni. A se-
gélyezés részben a beruházások
költségeiből bizonyos hanyad meg-
térítésében, részben pedig a népe-
sítéshez szükséges halanyag 50-
100%-ának több éven át díjtalan
átengedésében áll.Az érdeklődő gazdaközönség
részére az országos halászati fel-
ügyelőség a tervek díjtalan elké-
szítése mellett szakszertű ut-
mutatást ad.Felhívom a haltenyésztéssel
foglalkozni kívánó gazdaközönsé-
get, hogy az államsegély iránti
kérvényeiket helyzetük részletes
körülményeivel az óhajtott segélye-
zés mérvének megjelölésével a
nagyméltóságú m. kir. földmive-
lésügyi miniszter urhoz intézzék.

Arad, 1910. november 28.án.

A polgármester tavollétében

Kádás Kálmán,
főjegyző.**Alkalmi vételek**

és eladások

ékszertárgyakbanarany és ezüstművekben, Arad legna-
gyobb óra és ékszerárakára**Deutsch Izidor**

órák és ékszerész

Weitzer János-utca, Minorita-palota

Zálogcédulákarany és ezüstművek, gyémánt és bril-
liáns tárgyak a legmagasabb árban meg-
vételnek vagy más tárgyra átcsereztetnek
TELEFON 432 TELEFON 433**Használt****ólom**

megvételre keresetetik

Nagymennyiségű**maculatura**

Jutányos áron

eladó.

12205-1910. kh.

Hirdetmény.Arad város rendőrkapitánysága
által közhírré tetetik, hogy a
földmívelésügyi m. kir. miniszte-
rium az országos selyemtenyész-
ési felügyelőség útján az 1911.
évi tenyésztésre ingyen ad sely-
mérpetét, illetve selyemhernyót
mindazoknak, kik selyemtenyész-
tással foglalkozni kívánnak.A kik selyemtenyészéssel fog-
lalkozni szándékoznak, jelentkez-
zenek azon egyénnek, aki a köz-
ségben a selymértépe kikeltésével
meg van bízva, ki a tenyésztésre
vonatkozó utasítást tartalmazó
könyvecskét is ad.

Arad, 1910. évi november hó.

Sariot,
kapitány.